

# RATSASTAJAN PROFIIILI SUOMESSA



Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Mustiala, hevostalouden koulutus

Kevät, 2017

Salli Saarela

Hevostalouden koulutus  
Mustiala

---

<b>Tekijä</b>	Salli Saarela	<b>Vuosi</b> 2017
<b>Työn nimi</b>	Ratsastajan profiili Suomessa	

---

## TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, millaisia ratsastajia Suomessa on ja mitä ratsastuspalveluita he tarvitsevat, sekä vertailla eri alueiden ratsastajia keskenään. Lisäksi tavoitteena oli selvittää kohtaatkoko kysyntä ja tarjonta vertailemalla ratsastajien tarpeita nykyiseen ratsastus- ja tallipalvelutarjontaan. Työn toimeksiantajana toimi Suomen Ratsastajainliitto ry.

Työn teoriaosuudessa kerrotaan ratsastuksen historiasta ja nykytilasta Suomessa, sekä esitellään Suomen Ratsastajainliiton ja sen alueiden toimintaa. Tämän lisäksi kerrotaan tilastotietoa ratsastuksesta ja ratsastuksen harrastajista, sekä kartoitetaan nykyistä ratsastus- ja tallipalvelutarjontaa alueittain. Teoriaosuudessa perehdytään myös lajissa tapahtuviin muutoksiin ja tulevaisuuden trendeihin.

Tutkimusosiossa selvitettiin ratsastajien ja Suomen Ratsastajainliiton alueiden puheenjohtajien mielipiteitä ja parannusehdotuksia ratsastuspalveluihin. Ratsastajille suunnattu kysely toteutettiin nettilomakkeella marraskuussa 2016 ja alueiden puheenjohtajia haastateltiin sähköpostitse ja puhelimitse loppuvuoden 2016 ja kevään 2017 aikana.

Tutkimuksesta kävi ilmi, että ratsastus- ja tallipalvelutilanteet olivat kaikilla alueilla hyvät. Ratsastus- ja tallipalvelut olivat kattavat ja ne täyttivät ratsastajista enemmistön tarpeet. Etenkin perinteisiä ratsastuskouluja oli kaikilla alueilla riittävästi. Myöskään alueellisia eroavaisuuksia ei juuri esiintynyt. Vallitsevat trendit yhteiskunnassa ovat kuitenkin vaikuttaneet myös ratsastukseen ja muutokset harrastustavoissa ajavat hevosyrittäjiä muokkaamaan palvelujaan. Muun muassa erikoistuminen ja oheispalvelut, sekä hevosen käyttö sosiaali- ja terveyspalveluissa kasvattavat suosiotaan perinteisten ratsastuskoulujen rinnalla.

**Avainsanat** Ratsastaja, ratsastus, laji, alue

**Sivut** 51 sivua, joista liitteitä 4 sivua

Equine Industries  
Mustiala

---

**Author** Salli Saarela **Year** 2017

**Subject** Horse rider profile in Finland

---

ABSTRACT

The aim of this thesis was to find out what kinds of horse riders there are in Finland, what horse riding services they need and to compare horse riders from different areas. The aim was also to find out if the supply and demand meet when comparing riders' needs to current riding and stable services. The commissioner of the thesis was the Equestrian Federation of Finland.

The theoretical part of the thesis consisted about the history and the current state of horse riding in Finland and introduced the functions of the Equestrian Federation of Finland and its areas. In addition, the statistical information about horse riding and horse riders were included and current riding and stable service selection in different areas were mapped in this part. Changes and future trends of the sport were also studied.

The research part figured out horse riders' and the Equestrian Federation of Finland's area chairmen's opinions and improvement suggestions to horse riding services. The survey that was directed to horse riders was conducted as online form in November 2016. The area chairmen were interviewed via e-mail and by phone at the end of the year 2016 and during the spring 2017.

The results revealed that riding and stable services were comprehensive in each area and they fill most of the riders' needs. Especially traditional riding schools were sufficient. Major areal disparities did not occur from the results. However, the dominant trends in the society have affected riding and the changes in riding customs are driving entrepreneurs to transform their services. Specialising, additional services and horse in social and health services are, among other things, increasing their popularity beside traditional riding schools.

**Keywords** Horse rider, riding, sport, area

**Pages** 51 pages including appendices 4 pages

# SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	RATSASTUS SUOMESSA .....	2
2.1	Lajin kehitys ja kasvu .....	2
2.2	Suomen Ratsastajainliitto ry .....	3
2.3	Ratsastuslajit .....	4
2.3.1	Suomen Ratsastajainliiton alaiset ratsastuslajit.....	5
2.3.2	Muita ratsastuslajeja .....	6
3	RATSASTUKSEN HARRASTAJAT.....	7
3.1	Harrastajamäärät .....	7
3.2	Ikä- ja sukupuolijakauma.....	10
4	RATSASTUSTALLIT .....	10
4.1	Ratsastustallit Suomessa .....	11
4.2	Tallihakuri .....	12
5	RATSASTUKSEN TRENDIT JA HAASTEET.....	12
5.1	Jäsen- ja harrastajatutkimus .....	13
5.2	Uusi hevostalous .....	14
5.2.1	Hevosmatkailu .....	14
5.2.2	Hevosten käyttö sosiaali- ja terveystalouksissa .....	15
5.3	Ikäryhmien muutokset .....	16
5.4	Harrastamisen hinta.....	16
5.5	Harrastustapojen muutokset .....	17
6	TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TOTEUTUS .....	18
6.1	Ratsastajana Suomessa -kysely .....	18
6.2	Alueiden puheenjohtajien haastattelut .....	19
7	TULOKSET .....	19
7.1	Perustiedot.....	19
7.1.1	Asuinpaikkakunta ja alue.....	19
7.1.2	Ikä ja sukupuoli .....	20
7.2	Ratsastus- ja hevostausta.....	21
7.2.1	Hevosen omistus ja vuokraus.....	21
7.2.2	Ratsastuspaikat.....	22
7.2.3	Ratsastuksen säännöllisyys.....	23
7.2.4	Ratsastusvuodet .....	24
7.2.5	Tavoitteellisuus.....	24
7.3	Ratsastuksen motiivit .....	25
7.4	Oman alueen ratsastustarjonta ja -palvelut .....	27
7.4.1	Ratsastuspalveluiden kattavuus.....	27
7.4.2	Toiveet ja parannukset .....	29

7.5	Vapaat kommentit .....	30
7.6	Alueiden puheenjohtajien näkemykset .....	32
7.6.1	Etelä-Suomi.....	32
7.6.2	Häme.....	32
7.6.3	Itä-Suomi .....	33
7.6.4	Kaakkois-Suomi.....	33
7.6.5	Keski-Suomi .....	34
7.6.6	Lounais-Suomi .....	34
7.6.7	Pohjanmaa.....	35
7.6.8	Pohjois-Suomi.....	35
8	TULOSTEN YHTEENVETO .....	35
9	JOHTOPÄÄTÖKSET .....	41
	LÄHTEET .....	43
	HAASTATTELUT.....	46

## Liitteet

- Liite 1 Ratsastajana Suomessa -kysely
- Liite 2 Kysymyspohja alueiden puheenjohtajien haastatteluille

## 1 JOHDANTO

Ratsastuksen suosio ja harrastajien määrä on viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana lähes kaksinkertaistunut. Ratsastustallit ovat lajin säilymisen ja kehityksen kannalta merkittäviä, sillä ne tarjoavat puitteet ja mahdollisuuden ratsastuksen harrastamiseen. Viime vuosina ratsastuksen harrastamiseen on kuitenkin tullut muutoksia, mikä näkyy perinteisten ratsastuskoulujen asiakaskunnan laskussa. Uudeksi trendiksi on nousut se, että harrastaminen halutaan pitää helppona, eikä siihen välttämättä haluta sitoutua. Lisäksi luonnossa liikkumisen merkitys on korostunut. Muutoksia on havaittavissa myös harrastajien ikäryhmissä. Lasten ja nuorten harrastajien määrä on laskussa, vaikka koko harrastajakunta lisääntyykin.

Ratsastajien tarpeiden muuttuessa koko harrastamisen luonne muuttuu. Koska ratsastuksessa eletään muutosten aikaa, tulee hevosyrittäjien pysyä muutosten mukana. Heidän täytyy tarpeen vaatiessa pystyä muokkaamaan jo olemassa olevia palvelujaan tai tarjoamaan uusia palveluja säilyttääkseen nykyiset asiakkaansa ja saadakseen uusia. Tarvittavien palvelujen selvittämiseksi asiakkaiden tarpeiden huomioiminen tulee entistä tärkeämmäksi.

Tässä opinnäytetyössä perehdytään ratsastuksen harrastajiin ja selvitetään, millaisia ratsastajia Suomessa on. Ratsastajien profiloimiseksi laadittiin kysely, jonka tulosten perusteella selvitetään, mitä asioita ratsastajat pitävät harrastuksessaan tärkeimpinä ja mitä mieltä he ovat alueensa nykyisistä ratsastuspalveluista ja tallitarjonnasta. Lisäksi eri alueiden ratsastajien vastauksia vertaillaan toisiinsa mahdollisten alueellisten erojen selvittämiseksi. Onko esimerkiksi Etelä-Suomessa enemmän kilpailemisesta kiinnostuneita ratsastajia kuin Itä-Suomessa? Entä arvostavatko Pohjois-Suomen ratsastajat enemmän luonnossa liikkumista kuin Lounais-Suomen ratsastajat? Työssä vertaillaan myös ratsastajien tarpeita nykyisten tallien palvelutarjontaan, sekä selvitetään tarvitsevatko ratsastajat mahdollisesti jotain uusia palveluja alueelleen ja mitä nämä palvelut voisivat olla, vai ylittääkö jo alueiden nykyinen tarjonta kysynnän. Oman, paikallisen näkemyksensä alueiden tilanteista antavat myös Suomen Ratsastajainliiton aluejaostojen puheenjohtajat, joita haastateltiin lyhyesti tätä opinnäytetyötä varten.

Tutkimuksen tuloksia pystyvät hyödyntämään toimeksiantajan lisäksi nykyiset ja tulevat hevosyrittäjät ympäri Suomea, sillä he saavat hyödyllistä tietoa siitä, millaisia palveluja alueilla mahdollisesti tarvitaan tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. Uuden tiedon avulla he voivat täsmentää ja kehittää omia palveluitaan.

## 2 RATSASTUS SUOMESSA

Ratsastus on monipuolinen liikuntamuoto, jossa luonnonläheisyys, tasa-arvo ja eläinten kanssa toimiminen korostuu. Ratsastusta voivat harrastaa kaikenikäiset ihmiset sukupuoleen katsomatta vuoden ympäri niin maaseudulla kuin kaupungissa. Ratsastusta voi myös harrastaa monella eri tapaa, esimerkiksi pelkästään omaksi ilokseen tai tavoitteellisesti valmentautumalla ja kilpailemalla. (Sundwall 2015, 7.)

Ratsastus kehittää tasapainoa, rytmitajua ja koordinaatiokykyä, sekä opettaa vastuuntuntoa. Lisäksi ratsastuksella voi olla merkittävä positiivinen vaikutus henkiseen hyvinvointiin. (Sundwall 2015, 7.) Ratsastus on ihmisen ja hevosen välistä yhteistyötä niin psyykkisellä kuin fyysisellä tasolla. Hevonen on merkittävä sosiaalisen ja psyykkisen hyvinvoinnin edistäjä, jonka kanssa voi kehittää fyysistä kuntoa ja irtautua arjesta. (Hyttinen 2012, 3.) Hevonen ”pysäyttää”, joten ratsastusharrastus voi toimia esimerkiksi kaupunkilaiselle mielekkäänä vastapainona hektiselle kaupunkielämälle (Huttunen 2013, 12).

Ratsastuksessa tarvitaan useiden muiden urheilulajien tapaan kehonhallintaa, jonka oleellisin osa on tasapaino. Tämän lisäksi tarvitaan fyysistä kuntoa eli kestävyys- ja lihaskuntoa, sekä välinehallintaa. Ratsastuksessa ”välineenä” toimiva elävä olento eli hevonen tekee lajista haastavan, joten ratsastus vaatii myös hevosen lajinomaisen käyttäytymisen ymmärtämistä ja tuntemusta. (Hyttinen 2012, 5.) Käyttäytymisen tuntemus toimii myös turvallisuustekijänä hevosten kanssa toimiessa. Hevonen oppii ihmisen läsnä ollessa jatkuvasti ja käyttäytyy tilanteiden ja oppimistasonsa mukaisesti. Tämän vuoksi ratsastajan on huomioitava käyttäytymisen, liikkeiden, toimintatapojen sekä ympäristön vaikutukset hevosen käyttäytymiseen ja oppimiseen. Ratsastajan on myös tunnettava hevosen välittämien tunnetilojen lisäksi omat tunnetilansa, sillä ne heijastuvat hevoseen välittömästi ja vaikuttavat siten suoritukseen merkittävästi. (Hyttinen 2012, 4.)

Ratsastusharrastus voidaan aloittaa jo hyvin nuorella iällä esimerkiksi talutusratsastuksessa. Itsenäinen ratsastus on hyvä aloittaa 8–10-vuotiaana, kun lapsella on jo paremmat fyysiset valmiudet hevosen hallitsemiseksi ja tasapaino-ominaisuudet ovat kehittyneet tarvittavalle tasolle. Ratsastusta voidaan myös jatkaa hyvin iäkkääksi asti. Vaikka ratsastuksessa tarvittava tasapaino alkaakin heikentyä 50 ikävuoden jälkeen, voidaan tasapainoa kuitenkin ylläpitää säännöllisellä harjoittelulla eikä ikä ole myöskään este lajissa kilpailemiseen. (Hyttinen 2012, 5.)

### 2.1 Lajin kehitys ja kasvu

Suomen ratsastusharrastuksen voisi sanoa saaneen alkunsa vuonna 1873, kun ruotsalainen tallimestari Georg Ringsten toi neljä hevosta Helsinkiin

ja alkoi pitää ratsastustunteja siviileille (Vasara 1987, 35). Tätä ennen hevosia oli käytetty vain kulkuneuvoina ja sotilaiden ratsuina. Ratsastuksesta tuli nopeasti muodikasta ja se levisi Helsingistä myös muihin suuriin kaupunkeihin (Vasara 1987, 36).

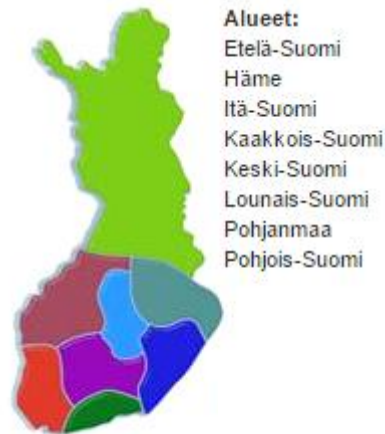
Kansalaissodan jälkeen ratsastus koki uuden nousukauden ja lajitoiminta laajeni entisestään. Vuonna 1920 toiminnan valtakunnalliseksi organisoimiseksi perustettiin Suomen Ratsastusliitto, nykyisin Suomen Ratsastajainliitto ry. (Vasara 1987, 71.)

Sodanjälkeiset vuodet 1940-luvulla olivat ratsastukselle haastavaa aikaa jolloin se myös menetti asemansa maanpuolustusta palvelevana urheilumuotona (Vasara 1987, 424). 1960-luvulla tapahtui kuitenkin käänne, joka vei lajin voimakkaaseen nousuun ja laji löysi paikkansa suomalaisen liikuntakulttuurin muutoksessa. Siitä lähtien ratsastuksen kilpailutoiminta, nuorisotyö, koulutus ja valmennus ovat kehittyneet ja laajentuneet merkittävästi. (Vasara 1987, 439.) 1980-luvulla ratsastus oli saavuttanut aseman muiden lajien joukossa yhdenvertaisena liikuntamuotona, jossa miellyttävä vapaa-ajanvietto, terveydelliset edut ja kasvatukselliset tekijät korostuivat. (Vasara 1987, 569.) Ratsastuksen harrastajien määrän kehittymistä kuvataan tarkemmin luvussa 3.1.

## 2.2 Suomen Ratsastajainliitto ry

Suomen Ratsastajainliitto, eli SRL on vuonna 1920 perustettu Suomen ratsastusurheilun keskusjärjestö, jonka tehtävänä on edistää suomalaista ratsastamisen harrastamista kuntoliikuntana ja kilpaurheiluna. Suomen Ratsastajainliitto järjestää ratsastuskilpailuja ja kehittää ratsastusopetusta ja -valmennusta. Lisäksi se valvoo hevosten hyvinvointia ja tukee nuorisotyötä. Suomen Ratsastajainliitto on ollut kansainvälisen ratsastajainliiton, Fédération Equestre Internationalin (FEI) jäsen vuodesta 1923 lähtien. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. a.)

Suomen Ratsastajainliiton toiminta on jakautunut kahdeksalle eri alueelle (Kuva 1). Alueeseen kuuluvat paikalliset jäsenseurat ja -tallit, jotka valitsevat keskuudestaan aluejaoston. Aluejaosto on Suomen Ratsastajainliiton toimielin, joka hoitaa tehtäviä paikallisesti liittoa edustaen. Aluejaoston tehtäviin kuuluu muun muassa vuosisuunnitelman ja talousarvion tekeminen toiminnalleen, seura- ja tallitoiminnan kehittämistä vastaaminen, hevosten hyvinvoinnin edistäminen, tapahtumien, koulutusten ja kilpailujen järjestäminen, sekä nuoriso- ja harrastetoiminnan tukeminen alueellaan. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. b.)



Kuva 1. Suomen Ratsastajainliiton alueet (Suomen Ratsastajainliitto n.d. b).

Suomen Ratsastajainliiton jäseniä ovat varsinaiset jäsenet ja yhteisöjäsenet. Varsinaiset jäsenet koostuvat ratsastusseuroista ja näiden henkilöjäsenistä. Yhteisöjäseniä ovat muun muassa jäsentallit, hevosalan oppilaitokset ja muut yhteisöt, jotka tukevat Suomen Ratsastajainliiton toimintaperiaatteita. (Suomen Ratsastajainliitto 2016a.) Lisäksi Suomen Ratsastajainliitolla on Green Card -harrastajia, jotka eivät kuulu ratsastusseuraan, mutta ratsastavat säännöllisesti liiton jäsentalleilla. Vuoden 2017 alussa julkaistiin myös Green Card Plus, joka sopii esimerkiksi lajiin tututuille uusille harrastajille eikä se vaadi sitoutumista jäsenseuraan tai -talliin. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. c.)

Suomen Ratsastajainliitto julkaisee omaa jäsen- ja tiedotuslehteä Hippos-ta. Hippos on Suomen Ratsastajainliiton henkilöjäsenten jäsenetu, joka ilmestyy seitsemän kertaa vuodessa. (Suomen Ratsastajainliitto 2016a.)

### 2.3 Ratsastuslajit

Ratsastusta voi harrastaa monella eri tavalla ja se tarjoaa monipuolisen kattauksen erilaisia ratsastuslajeja, joista ratsastaja voi halutessaan valita mieleisen ja keskittyä siihen. Ratsastajan on kuitenkin suositeltavaa harjoittaa eri lajeja, sillä ne tukevat toisiaan ja kehittävät hevosen ja ratsastajan eri ominaisuuksia (Hakala, Herd & Holopainen 2013). Perinteiset ratsastuslajit ja ratsastuksen olympialajit ovat este-, koulu- ja kenttäratsastus. Muita ratsastuslajeja ovat lännenratsastus, matkaratsastus, islanninhevosten askellajiratsastus, vammaisratsastus, vikellys, valjakkoajo ja vaellusratsastus. Nämä kymmenen lajia ovat Suomen Ratsastajainliiton alaisia ratsastuslajeja, joissa vaellusratsastusta lukuun ottamatta myös kilpaillaan. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. d.)

Kilpailuja järjestävät tallit ja seurat. Suomen Ratsastajainliitto ylläpitää kilpailukalenteria (KIPA), jonne ilmoitetaan kaikki kotimaiset Suomen Ratsastajainliiton alaisten ratsastuslajien kilpailut. Kilpailuja järjestetään myös KIPA:n ulkopuolella, jolloin ne eivät ole Suomen Ratsastajainliiton virallista kilpailutoimintaa, vaan harjoituskilpailuja. Tämän vuoksi tarkkoja lukumääriä eri lajien kilpailuista on vaikea arvioida.

### 2.3.1 Suomen Ratsastajainliiton alaiset ratsastuslajit

*Esteratsastus* on vauhdikas laji, joka edellyttää ratsastajalta tasapainoa, sekä nopeaa ja oikea-aikaista reagointia. Esteratsastuksessa ratsukko ylittää erilaisia esteitä, jotka voivat olla yksittäisiä tai sarjaesteitä. Estekilpailuissa esteet tulee ylittää mahdollisimman nopeasti ja virheettömästi. (Paanetoja ym. 2008, 47.) Esteratsastus on kilpailumuotona Suomen suosituin ratsastuslaji (Suomen Ratsastajainliitto n.d. e). Suomen Ratsastajainliiton kilpailukalenterin mukaan vuonna 2016 järjestettiin yli 700 este-ratsastuskilpailua. Määrä oli kaikkien ratsastuslajien vuonna 2016 järjestetyistä kilpailuista suurin. (Kilpailukalenteri 2016.)

*Kouluratsastus* on kaiken ratsastuksen perusta, jossa opetellaan hevosen erilaisten liikkeiden hallintaa ja pysäyttämistä. Kouluratsastuksessa pyritään vaikuttamaan hevoseen mahdollisimman pehmein ja huomaamattomin avuin. Hevosen tulisi liikkua joustavasti, irtonaisesti ja jäntevästi. Yhteistyö ratsastajan ja hevosen välillä tulisi olla sulavaliikkeistä. (Paanetoja, Pussinen, Syrjälä & Vepsä 2008,46.) Kouluratsastuskilpailuja järjestettiin vuonna 2016 hieman yli 500 (Kilpailukalenteri 2016), joten kouluratsastusta voidaan pitää toiseksi suosituimpana ratsastuksen kilpailumuotona Suomessa.

*Kenttäratsastuksesta* puhutaan usein ratsastuksen kuninkuuslajina. Se vaatii ratsukolta hyvää yhteistyötä, kestävyyttä ja nopeutta. Kenttäratsastuskilpailu on kolmivaiheinen ja siihen kuuluu kouluratsastuskoe, maastokoe ja rataesteratsastuskoe. Maastokokeessa ylitetään kiinteitä maastoesteitä. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. f) 34 kenttäratsastuskilpailua järjestettiin vuonna 2016 (Kilpailukalenteri 2016).

*Lännenratsastus* periytyy karjatyöstä. Sen tavoitteet ovat lähellä kouluratsastuksen tavoitteita, vaikka lajit eroavatkin niin tyylillisesti kuin varusteiltaan. Lännenratsastuksessa ratsastajan passiivisuus, sekä paino- ja ääniapujen merkitys korostuu. (Paanetoja ym. 2008, 174.) Lännenratsastuskilpailuja järjestettiin 13 vuonna 2016 (Kilpailukalenteri 2016).

*Matkaratsastus* on eripituisten välimatkojen ratsastamista. Se vaatii hevoselta hyvää kuntoa, nopeutta, kestävyyttä. Lisäksi ratsastajan on hallittava maastossa ratsastaminen. (Paanetoja ym. 2008, 52.) Vuonna 2016 järjestettiin 20 matkaratsastuskilpailua (Kilpailukalenteri 2016).

*Islanninhevosten askellajiratsastus* on islanninhevosten kilpailulaji, jossa esitellään liikkeitä perusaskellajien lisäksi islanninhevosten omissa askellajeissa, töltissä ja passissa (Rautiainen & Viitanen, n.d.). Kilpailuja järjestettiin 16 vuonna 2016 (Kilpailukalenteri 2016).

*Vammaisratsastus* on erityisryhmille suunnattu ratsastuslaji. Vammaisratsastus on perusratsastusta, jossa opetus, olosuhteet ja varusteet voidaan muuttaa tilanteeseen sopivaksi. Vammaisratsastus on myös mukana Paralympialaisissa, jossa ratsastuksen ainoa paralympialaji on kouluratsastus (para-equestrian dressage). (Suomen Ratsastajainliitto n.d. g.) Seitsemän vammaisratsastuskilpailuja järjestettiin vuonna 2016 (Kilpailukalenteri 2016).

*Vikellys* on laukkaavan hevosen selässä tapahtuvaa voimistelua. Juoksuttaja pitää hevosen liikkeessä liinan päässä ympyrällä ja vikeltäjät suorittavat hevosen selässä voimisteluliikkeitä. Vikellys vaatii vikeltäjältä notkeutta ja tasapainoa. (Paanetoja 2008, 52.) Vuonna 2016 järjestettiin 11 vikelyskilpailua (Kilpailukalenteri 2016).

*Valjakkoajossa* hevonen vetää kärryjä ja sitä ohjastetaan. Hevosia voi olla kärryjen edessä yksi, kaksi tai neljä. Kärryissä on kuskin lisäksi groommi, joka tasapainottaa kärryjä. Valjakkokilpailut koostuvat koulu-, kestävyys- ja tarkkuuskokeesta. (Paanetoja 2008, 52.) Valjakkoajossa järjestettiin vuonna 2016 14 kilpailua (Kilpailukalenteri 2016).

*Vaellusratsastus* tarkoittaa eripituisia ratsastusretkiä maastossa. Ne voivat kestää parista tunnista useampaan päivään. Vaellus tarjoaa ratsastajalle rentouttavan tavan tutustua luontoon. (Paanetoja ym. 2008, 49.) Vaellusratsastuksessa ei tällä hetkellä kilpailla.

### 2.3.2 Muita ratsastuslajeja

Muita pienempiä ratsastuslajeja, jotka eivät tällä hetkellä ole Suomen Ratsastajainliiton alaisia ratsastuslajeja, mutta joissa voidaan järjestää kilpailuja, ovat polocrosse, hiihtoesteratsastus, laukkaaurheilu ja monté. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. d.). Näiden lajien lisäksi uusia ratsastuslajeja nousee esiin jatkuvasti.

*Polocrosse* on joukkuelaji, joka on lacrossen eli haavipallon ja hevospoolon yhdistelmä. Pelissä kuljetetaan ja heitetään palloa haavimaista mailaa apuna käyttäen ja yritetään saada pallo vastustajan maalitolppien väliin. Suomessa polocrosse on vielä uusi laji, joten sen kilpailutoiminta on vielä vähäistä. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. h)

*Hiihtoesteratsastus* on talvilaji, jossa ratsukko suorittaa esteradan vetäen samalla perässä tulevaa hiihtäjää, joka suorittaa omaa esterataansa. Hiihtoesteratsastus vaatii ratsastajan, hevosen ja hiihtäjän hyvää yhteistyötä. (Nuuksion Ratsastajat n.d.)

*Laukkakilpailut* ovat maailmalla suosittu nopeuskilpailu, jossa ratsukot kilpailevat toisiaan vastaan sileällä radalla tai esteradalla. Suomessa toiminta on vähäistä ja kilpailuja järjestetään vain satunnaisesti harrastelija-voimin. (Tähkämö 2010.)

*Monté* eli raviratsastus on ratsain suoritettava ravikilpailumuoto. Laji vaatii hyvää perusratsastustaitoa harrastajalta ja hevonen on oltava hallittavissa samoin kuin kärryistä ohjastettaessa. Hevosen on osattava myös kantaa ratsastaja kilpailuvauhtisessa ravissa. (Suomen Monté-ohjastajat 2013.)

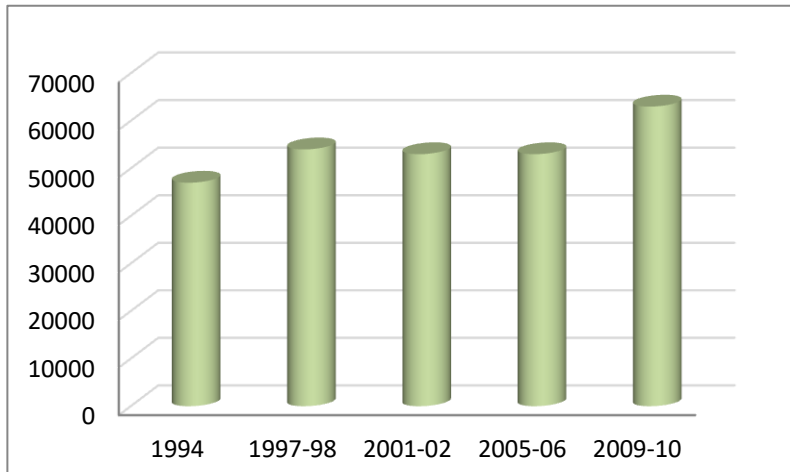
Näiden lisäksi uusina lajeina ovat nousseet *Working Equitation* ja *ratsastusjousiammunta*. *Working Equitation* sisältää kouluratsastusta ja erilaisia tehtäviä, jotka on kehitetty vastaamaan työratsastuksen todellisuutta (*Working Equitation Finland ry* 2016). *Ratsastusjousiammunta* on hevosen selässä tapahtuvaa jousiammuntaa, joka vaatii harrastajalta hyvää kehohallintaa, sekä ratsastus- ja hevostaitoa, jousenkäsittelytaitoa ja tarkkuutta (SRJL n.d.).

### 3 RATSASTUKSEN HARRASTAJAT

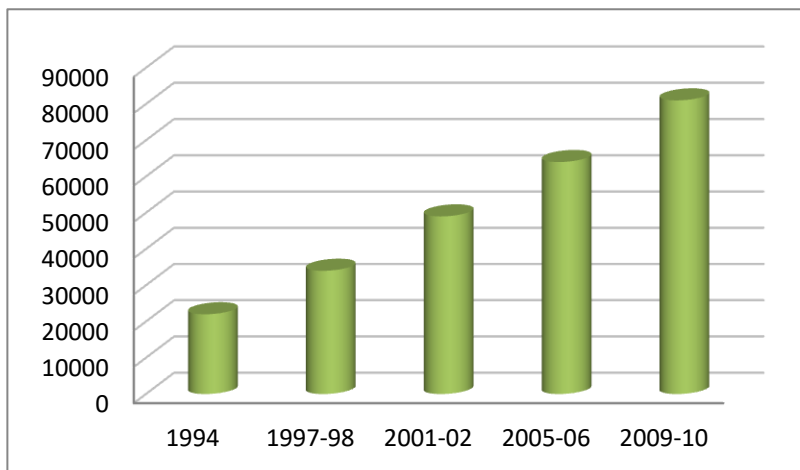
Kansallisen liikuntatutkimuksen (2010a) mukaan ratsastus on muun muassa tanssin, lumilautailun ja potkunyrkkeilyn ohella yksi lajeista, jotka ovat johdonmukaisesti lisänneet potentiaalisia harrastajia vuodesta 1994. Potentiaalisiin harrastajiin lukeutuu 19–65-vuotiaat aikuiset, jotka ovat ilmoittaneet halukkuutensa aloittamaan ratsastusharrastuksen. Tämän tiedon vuoksi ratsastuksen voisi siis odottaa kasvattavan suosiotaan ja todellisten harrastajien määrää yhä tulevaisuudessakin.

#### 3.1 Harrastajamäärät

Ratsastuksen harrastajia oli vuonna 2009–10 yhteensä noin 144 000, joista 3–18-vuotiaita 63 000 ja 19–65-vuotiaita 81 000. Lasten ja nuorten harrastajien määrä oli vuonna 2010 kasvanut edellisestä tutkimuksesta 10 000:lla (Kuva 2). Kasvua voidaan pitää merkittävänä, sillä 3–18-vuotiaita oli vuonna 2010 vajaa 20 000 vähemmän kuin vuonna 2006 ja 50 000 vähemmän kuin vuonna 2001. Ratsastus oli neljänneksi eniten harrastajia lisännyt laji vuoden 2005–06 tutkimuksesta. Aikuisten harrastajien (19–65-vuotiaat) määrä oli 81 000 vuonna 2009–10 (Kuva 3). Määrä oli noussut 17 000 edellisestä tutkimuksesta ja lähes nelinkertaistunut vuodesta 1994, jolloin 19–65-vuotiaita harrastajia oli 22 000. Ratsastus oli kahdeksanneksi eniten aikuisia harrastajia lisännyt laji vuoden 2005–06 tutkimuksesta. (Kansallinen liikuntatutkimus 2010a; 2010b.)



Kuva 2. Lasten ja nuorten harrastajien määrät vuosina 1994–2010 (lähde: Kansallinen liikuntatutkimus 2010b).



Kuva 3. Aikuisten harrastajien määrä vuosina 1994–2010 (lähde: Kansallinen liikuntatutkimus 2010a).

Tänä päivänä ratsastuksen harrastajia on noin 170 000, joista Suomen Ratsastajainliiton jäseniä Green Card -harrastajat mukaan lukien hiukan alle 50 000 (Suomen Ratsastajainliitto n.d. i). Jäseniä oli vuonna 2016 yhteensä 45 477 ja Green Card -harrastajia 2880.

Taulukossa 1 on lueteltu Suomen Ratsastajainliiton jäsenmäärät vuodesta 1996. Luvuista huomaa, että jäsenmäärä oli vuonna 2016 yli kaksinkertaistunut vuodesta 1996. Suurin kasvu tapahtui vuonna 2005, kun jäsenistö kasvoi 5 777:llä jäsenellä edellisvuodesta. Myös vuonna 1999 tullut Green Card -ohjelma nosti henkilöjäsenten määrää yli 2 000:lla. Taulukon luvuista näkee myös, kuinka Suomen Ratsastajainliiton henkilöjäsenmäärä on noussut melko tasaisesti vuodesta 1996, kunnes vuonna 2014 jäsenmäärät kääntyivät hienoiseen laskuun.

Taulukko 1. Suomen Ratsastajainliiton jäsenmäärät ja Green Card -harrastajat 1996–2016 (lähde: Suomen Ratsastajainliitto n.d. j).

Vuosi	Jäsenet	Green Card	Yhteensä
1996	21 079	0	21 079
1997	21 538	0	21 538
1998	22 109	0	22 109
1999	22 916	2 448	25 364
2000	26 273	2 660	28 933
2001	26 688	3 515	30 203
2002	27 832	2 799	30 631
2003	29 564	1 594	31 158
2004	30 527	1 151	31 678
2005	34 381	3 074	37 455
2006	37 676	3 614	41 290
2007	40 126	4 360	44 486
2008	42 125	5 051	47 176
2009	43 175	5 167	48 342
2010	43 757	4 653	48 410
2011	44 776	4 061	48 837
2012	45 589	4 077	49 666
2013	46 560	3 410	49 970
2014	46 395	3 067	49 462
2015	45 857	3 027	48 884
2016	45 477	2 880	48 357

Ratsastusseuroja oli vuoden 2016 lopussa 504, joissa oli yhteensä 45 477 jäsentä. Seura- ja jäsenmääriltään suurin alue oli Etelä-Suomi, jonka alueella oli vuoden 2016 lopussa 148 jäsenseuraa ja niissä oli yhteensä 16 118 jäsentä (Taulukko 2). Etelä-Suomen alueen jäsenten osuus koko jäsenistöstä oli 35,5 %. Toiseksi suurin alue oli Lounais-Suomen alue ja kolmanneksi suurin Hämeen alue. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. i.)

Jäsenmäärien painottuminen Etelä-Suomen ja Lounais-Suomen alueille on selitettävissä väkiluvuilla, joka ovat näillä alueilla suuremmat kuin muualla Suomessa. Esimerkiksi Etelä-Suomen alueeseen kuuluvan Uudenmaan maakunnassa on jo yksinään yli 1,5 miljoonaa asukasta. (Tilastokeskus 2017.) Jäsenmäärältään pienin Ratsastajainliiton alue oli Keski-Suomen alue, jossa ratsastusseuroja oli 20 ja jäseniä 1 778. Keski-Suomen jäsenten osuus oli 3,9 % koko jäsenistöstä. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. i.)

Taulukko 2. SRL:n kokonaisjäsenmäärä vuoden 2016 lopussa (lähde: Suomen Ratsastajainliitto n.d. i).

Alue	Seurat	Jäsenet
Etelä-Suomi	148	16 118
Häme	64	6 344
Itä-Suomi	38	3 383
Kaakkois-Suomi	46	3 970
Keski-Suomi	20	1 778
Lounais-Suomi	87	6 352
Pohjanmaa	44	3 388
Pohjois-Suomi	57	4 144
Green Card -harrastajat	-	2 880
<b>Yhteensä</b>	<b>504</b>	<b>48 357</b>

### 3.2 Ikä- ja sukupuolijakauma

Vuoden 2016 lopussa kaikkien seurojen jäsenistä 63 % (28 499 jäsentä) oli senioreita, joista naisia 94 % ja miehiä 6 %. Jäsenistä 37 % (16 978 jäsentä) oli junioreita, joista tyttöjä 97 % ja poikia 3 %. Vuonna 2015 senioreita oli 28 459 ja junioreita 17 407. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. i.) Senioreiden määrä kasvoi edellisvuodesta 40:llä jäsenellä, kun vastaavasti junioreiden määrä putosi yli 400:lla jäsenellä. Näistä luvuista voidaan todeta, että ratsastus on ylivoimaisesti tyttöjen ja etenkin aikuisten naisten suosiossa. Vaikka lasten ja nuorten osuus harrastajissa onkin vähentynyt, on ratsastus silti lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksen 2016 mukaan kahdeksanneksi suosituin liikuntamuoto kaikkien 7–29-vuotiaiden keskuudessa ja viidenneksi suosituin 7–29-vuotiaiden tyttöjen keskuudessa (Merikivi, Myllyniemi & Salasuo 2016).

## 4 RATSASTUSTALLIT

Ratsastusta voi harrastaa monin eri tavoin, monessa eri ympäristössä. Toiset pitävät hevosia omalla kotitalillaan tai vievät hevosensa hoitotallille, joka mahdollistaa hevosennpidon ilman täyspäiväistä sitoutumista. Toiset taas käyvät ratsastuskoulussa, joka tarjoaa hyvät perusteet harrastamiseen (Huttunen 2013, 20).

Kaikki tallit, olivat ne sitten ratsastuskouluja tai pieniä kotitalleja, toimivat hevosharrastuksen kulmakivinä. Ne luovat toimintaympäristön, joka mahdollistaa kaiken hevosen kanssa toimimisen. Talleilla liikkuu usein paljon erilaisia ihmisiä, joilla hevoset toimivat yhdistävänä tekijänä ja tä-

män vuoksi talleilla voi muodostua tiiviitäkin yhteisöjä ja verkostoja muiden tallilla kävijöiden kesken. Verkostot ja yhteisöt lisäävät keskinäistä yhteenkuuluvuutta ja ihmisten viihtyvyyttä entisestään. Hevosharrastajilla on laajat sosiaaliset verkostot (Hyttinen 2012, 6).

Tallit ovat sosiaalisia toimintaympäristöjä, joissa vietetään aikaa. Talleilla on tietty hierarkia ja siellä opitaan erilaisia toimintamalleja, sääntöjä sekä tiimityötä. Parhaassa tapauksessa tallit toimivat turvallisena kasvuympäristönä ja ratsastuksen tapakulttuurin oppipaikkana lapsille ja nuorille. (Hyttinen 2012,6.) Talleilla lapsi voi tuntea kuuluvansa verkostoon, jossa hän on hyväksytty ja jossa voi turvallisesti hakea ja kokeilla omia rajojaan. Tallit tarjoavat mielekästä ja monipuolista toimintaa myös ilman ratsastusta tai ajoa. Monilla talleilla toimii lapsille ja nuorille suunnattuja hevosterhoja, joissa tehdään ja opetellaan erilaisia hevosiin liittyviä asioita, kuten esimerkiksi hevostaitoja. (Martin-Päivä 2014a, 81–82.)

#### 4.1 Ratsastustallit Suomessa

Ratsastustallien määrä Suomessa on kasvanut voimakkaasti 1980-luvulta lähtien (Martin-Päivä 2014a, 75) ja määrä on hevosten määrän lisääntyessä lähes kaksinkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Samalla hevoset ovat siirtyneet maaseudulta lähemmäs asutuskeskuksia ja taajamia, joissa suurin osa hevosenomistajista asuu. (Laitinen & Mäki-Tuuri 2014, 11.) Ratsastustalleja on tänä päivänä noin 1 000, joista puolet on ratsastuskoulujen kaltaisia yrityksiä (Suomen Ratsastajainliitto n.d. i). Ratsastustallien määrä perustuu arvioon, sillä Suomessa ei ole tällä hetkellä kattavaa yhtenäistä talli- tai yritysrekisteriä (Pussinen 2014).

Suomen Ratsastajainliitto pitää rekisteriä omista jäsentalleistaan, joita oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 397. Ratsastajainliiton jäsentallit luokitellaan viiteen erilaisia palveluita tuottavaan tallityyppiin, joita ovat ratsastuskoulut, harrastetallit, yksityistallit, vaellustallit ja hevosavusteista palvelua tarjoavat tallit. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. i). Suomen Ratsastajainliitto valvoo jäsentalliensa toimintaa säännöllisesti. Jäsentallien toimintaa ohjaavat liiton määrittelemät laatukriteerit, joiden painopisteitä ovat hevosen hyvinvointi, turvallisuus, hevostaidot ja henkilökunnan ammattitaito (Martin-Päivä 2014a, 75).

Yli puolet ratsastuspalveluja tuottavista Suomen Ratsastajainliiton jäsentalleista on ratsastuskouluja (Taulukko 3). Jäsentalleja on eniten Etelä-Suomen alueella, jossa oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 92 jäsentallia. Näistä 67 oli ratsastuskouluja. Vähiten jäsentalleja oli Keski-Suomen alueella, jossa jäsentalleja oli 24 ja näistä ratsastuskouluja oli 15. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. i.)

Taulukko 3. Jäsentallit alueittain (lähde: Suomen ratsastajainliitto n.d. i).

Alue	Ratsastuskoulut	Harrastetallit	Yksityistallit	Hevosavusteiset palvelut	Vaellustallit	Yhteensä
Etelä-Suomi	67	8	12	4	1	92
Häme	38	16	5	1	1	61
Itä-Suomi	28	9	4	4	0	45
Kaakkois-Suomi	27	7	7	2	0	43
Keski-Suomi	15	4	3	2	0	24
Lounais-Suomi	30	21	11	3	0	65
Pohjanmaa	24	3	2	2	1	32
Pohjois-Suomi	21	6	1	5	2	35
Yhteensä	250	74	45	23	5	397

#### 4.2 Tallihakuri

Suomen Ratsastajainliiton nettisivujen Tallihakurista löytyy kaikki Ratsastajainliiton jäsentallit. Tallihakurilla voi etsiä tallia tietyltä alueelta tai paikkakunnalta. Tämä helpottaa esimerkiksi uuden paikkakunnan ratsastus- ja tallipalveluiden kartoittamista. Lisäksi talleja voi etsiä tallityypin, lajin ja palvelun perusteella. Palveluvaihtoehtoja listalla on yli 20 ja ne käsittelevät muun muassa erilaisia ratsastuspalveluita, kuten valmennuksia, ratsastusleirejä ja alkeiskursseja, sekä tallin tarjoamaa oheistoimintaa kuten oheisliikunta- ja matkailupalveluja sekä hevoskerhoja. Lisäksi listalta voi etsiä talleja, joilla on esimerkiksi esteettömät wc-tilat, pyörätuoliramppi tai opetusta saatavilla myös ruotsin tai englannin kielellä (Suomen Ratsastajainliitto n.d. k.)

## 5 RATSASTUKSEN TRENDIT JA HAASTEET

Yhteiskunnalliset muutostrendit vaikuttavat myös ihmisten liikuntatapoihin ja harrastamiseen. Tämän hetken isoimpia muutostrendejä ovat ikääntyminen, alueellinen keskittyminen ja kaupungistuminen, internet ja sosiaalisen media sekä yksilöllisten arvojen ja valintojen korostuminen. Liikkumisen kannalta merkittäviä kehityssuuntia ovat muun muassa varovaisuuden ja turvallisuuden korostuminen, elinympäristön vaikutus asenteisiin ja uskomuksiin, sekä lasten itseohjautuvuuden lisääntyminen. Mo-

derni elämäntapa on aktiivinen ja monipuolinen, jossa pitkäjänteisen ponnistelemisen sijaan uutuus, nopeus ja helppous korostuvat. Yhteiskunnan rakenteelliset hierarkiat purkautuvat ja niiden tilalle luodaan verkostomaisia systeemejä. Pitkäaikainen sitoutuminen seuratoimintaan on vähentymässä ja epämuodollinen, vapaamuotoinen toiminta kiinnostaa enemmän. Sosiaalinen media ei ole enää vain väline vaan keino pitää yhteyttä, tuoda itseään esille ja saada vertaistukea. (Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry 2017.)

## 5.1 Jäsen- ja harrastajatutkimus

Ratsastuksen aloittamisen syy on jokaisella erilainen. Jo vuoden 1974 ja 1985 ratsastuskartoituksista selvisi, että miesten ja naisten syyt harrastaa ratsastusta poikkeavat toisistaan. Naisilla syyksi korostui kiintymys hevoosiin, kun taas miehillä syy oli enemmän urheilullinen ja he näkivät ratsastuksen lähinnä liikunta- ja urheilumuotona. (Vasara 1987, 445.)

Hyttinen (2012, 6) kertoo, että ratsastus on vaikuttava kokemus niin fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisestikin ja se näyttäytyy erilaisena eri ikäkausina. Lapsilla hevosharrastus voi useimmiten alkaa fanivaiheena, jolloin hevostokokemukset perustuvat todellisuuden sijaan haaveilulle ja hevoslehtien ja -kirjojen lukemiselle. Myöhemmin seuraa leikkivaihe, johon kuuluu tallilla puuhailu ja hevosen hoidon opettelu. Tämän jälkeen seuraa vastuuvaihe, jossa lapset ja nuoret osaavat jo toimia yhteistyössä hevosen kanssa. Tytöt hakevat tallilta poikia useammin hoivaamista ja pojat vastaavasti enemmän vauhtia ja jännitystä.

Aikuiset harrastajat hakevat tallilta monenlaisia asioita. He voivat olla keskittyneitä johonkin tiettyyn harrastamista ohjaavaan asiaan tai tavoitteeseen, kuten esimerkiksi suoritussuuntautuneeseen urheiluun, jonka tavoitteena on tulosten parantaminen, terveysliikuntaan ja sen tuomiin terveysvaikutuksiin, elämyksiin, sekä samanhenkisen porukan yhteiseen maastoon tai vaellukseen, jossa tärkeintä on hyvä yhteishenki ja liikkumisen nautinto. (Hyttinen 2012, 6.)

Ratsastamisen motiivien selvittäminen on esimerkiksi palvelujen kohdentamisen parantamiseksi ja tulevaisuuden ennakoimiseksi tärkeää. Suomen Ratsastajainliiton ja KPMG:n vuonna 2015 toteuttama jäsen- ja harrastajatutkimus selvitti tekijöitä, jotka vaikuttavat ratsastusharrastuksen kiinnostavuuteen. Tutkimuksen kohteena olivat niin Suomen Ratsastajainliiton jäsenet kuin sitoutumattomatkin ratsastuksen harrastajat. Tutkimuksen avulla harrastajat pyrittiin tunnistamaan ja määrittelemään erilaisiin segmentteihin. Tuloksista käy ilmi, että harrastajien käyttäytymistä ohjaavat arvomaailmaan ja yleisiin käyttäytymismalleihin perustuvat tekijät. Aineistosta nousi neljä toistuvaa harrastajasegmenttiä, joille valittiin käyttäytymistä kuvaavia arvotekijöitä:

*Luontoihmiset:* luonnossa liikkuminen, eläinten hoitaminen, henkinen tasapaino ja rentouttava vapaa-aika.

*Kilpailijat:* päämäärätietoisuus, ulkonäkö, kilpaileminen, menestyminen ja taloudellinen vakaus.

*Huolehtijat:* yhteisöllisyys, sosiaalisuus, oppiminen ja kehittyminen, fyysinen kunto ja muiden auttaminen.

*Tunnolliset:* järjestelmällisyys, työ, ahkeruus ja aikaansaaminen, nöyryys ja tasavertaisuus. (KPMG 2015.)

Tutkimuksen tuloksista todettiin, että ratsastuksen harrastajien polku harrastuksen pariin oli melko yhdenmukainen. Ensisijaisina syinä ratsastusharrastukselle olivat hevosten ihanuus ja harrastamisen kauneus. Harrastuksen edetessä hevostaitojen oppiminen tulee tärkeämmäksi ja harrastuksen jatkuessa ratsastuksesta muodostuu elämäntapa, jonka tärkeäksi tekijäksi muodostuu henkinen hyvinvointi. Harrastamisen ensisijaisen syiden lisäksi harrastajille tärkeitä asioita olivat olosuhteisiin ja muihin harrastuksen perusedellytyksiin liittyvät asiat, kuten opetus ja ratsastusmaastot. Lisäksi melko tärkeinä asioina pidettiin hyvää talliporukkaa ja ratsastuskustannusten alentamista (KPMG 2015.)

Tutkimuksessa tunnistettiin myös ratsastuksen keskeisimpiä trendejä, joista päällimmäisenä nousi harrastajien henkisen hyvinvoinnin tavoittelun yleistymisen. Henkinen tasapaino ja kokonaisvaltainen hyvinvointi korostuvat yhä useamman harrastajan harrastusmotiivina, kun kilpailullisuus jää toisarvoiseksi. Ratsastuksen rinnalle syntyy uusia harrastusmuotoja, joissa vuorovaikutustilanteet hevosen kanssa nousevat ratsastusta tärkeämmäksi, eikä ratsastaminen ole välttämätöntä. Hevosharrastus monimuotoistuu, mikä synnyttää uusia palvelutuotteita. Lisäksi Green Care -toiminnan suosio tulee kasvamaan kuntoutus- ja terapiatyössä. (KPMG 2015.)

## 5.2 Uusi hevostalous

Hevosalan palveluiden kysynnän ja yritysten toiminnan muutosten vuoksi voidaan todeta, että hevosala tulee kasvamaan. Yhteiskunnan muuttuessa myös hevosala muuttuu, jolloin tulevan ennakointi tulee entistä tärkeämmäksi. Hevosalan odotetaan kasvavan, mutta perinteisten harrastusmuotojen sijasta suurin kasvu tapahtuu muualla. Etenkin luonto, elämykset ja hevosten kanssa toimiminen ovat asioita, joita harrastajat arvostavat. Tämän ”uuden hevostalouden” kasvavia toimintamuotoja ovat hevosmatkailu ja hevosten käyttö sosiaali- ja terveyspalveluissa (Saastamoinen 2014, 62).

### 5.2.1 Hevosmatkailu

Hevosaktiiviteettien suosio on kasvanut viime vuosina ympäri maailmaa. Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan 67 000 suomalaista on kiinnos-

tunut aloittamaan ratsastuksen, joten hevosmatkailu on monelle tapa kokeilla ratsastusta. (Martin-Päivä 2014b, 101.) Hevosmatkailuasiakkaat ovat yhä laatutietoisempia ja rahoille halutaan vastinetta, jolloin tuotteen välitön saatavuus, helppous ja sitoutumattomuus houkuttelevat uusia asiakkaita parhaiten. (Martin-Päivä 2014b, 102.) Hevosmatkailualan haasteita ovat kannattavuus, reittien vähyys, sopivien hevosten ja henkilökunnan saatavuus, kilpailun ja määräysten kiristyminen, sekä toimintaympäristön ja kuluttajien arvojen ja odotusten muutokset. Haasteet voi kuitenkin kääntää mahdollisuuksiksi korostamalla hevosmatkailun pehmeitä arvoja, eettisyyttä, ekologisuutta ja vahvuuksia ihmisen hyvinvoinnin rakentajana. (Martin-Päivä 2014b, 105.)

Tällä hetkellä matkailupalveluja tarjoavia Suomen Ratsastajainliiton jäsentalleja on yhteensä 22. Hämeen alueella talleja on viisi ja Pohjanmaan alueella yksi. Muilla alueilla matkailupalveluja tarjoavia talleja on kaksi tai kolme. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. k.)

### 5.2.2 Hevosten käyttö sosiaali- ja terveystalveissa

Hevosavusteinen toiminta on luontoon ja maaseutuymppäristöön liittyvää, hyvinvointia ja terveyttä edistävää Green Care -toimintaa, jonka tunnetuin menetelmä on ratsastusterapia (Laitinen 2014a, 92). Ratsastusterapia on yksilöllistä, suunnitelmallista ja tavoitteellista hevosen ja ratsastusterapeutin toteuttamaa kokonaisvaltaista kuntoutusta. Hevosen avulla opetellaan kehon, mielen ja käyttäytymisen hallintaa. (Mattila-Rautiainen 2014, 93.) Toinen hevosavusteisen toiminnan muoto on sosiaalipedagoginen hevostoiminta, jossa toteutetaan yhteisöllistä, kokonaisvaltaista ja osallistavaa toimintaa hevosen kanssa. Hevosen avulla voidaan näyttää niiden tekijöiden tärkeys, jotka vaikuttavat oman hyvinvoinnin syntymiseen. (Laitinen 2014b, 95).

Suomen Ratsastajainliitto lisäsi vuoden 2016 alussa uuden luokituksen jäsentalleille, jotka ovat erikoistuneet erilaisiin hevosavusteisiin palveluihin, kuten ratsastusterapiaan, sosiaalipedagogiseen hevostoimintaan tai vammaisratsastukseen. Palveluntarjoajat ovat usein kouluttautuneet fysioterapian, psykoterapian, opetuksen tai ihmisten liittyvän kuntoutuksen aloilla ja monella on ratsastusterapeutin tai sosiaalipedagogisen hevostoimintaohjaajan koulutus. (Suomen Ratsastajainliitto 2016b.) Näitä palveluita tarjoaa myös muun luokituksen jäsentallit, kuten ratsastuskoulut ja harrastetallit. Suomen Ratsastajainliiton Tallihakurin mukaan ratsastusterapiaa tarjoaa 44 ratsastuskoulua ja harrastetallia. Sosiaalipedagogista hevostoimintaa tarjoaa 28 ratsastuskoulua ja harrastetallia. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. k.)

### 5.3 Ikäryhmien muutokset

Ratsastus on kasvattanut suosiotaan viime vuosina etenkin aikuisten harrastajien keskuudessa. Tulevaisuudessa etenkin yli 60-vuotiaiden harrastajien määrän odotetaan kasvavan. Ratsastus on laji, jota jatketaan usein pitkälle eläkevuosiin ja tulevaisuudessa ikääntyvät ovat yhä paremmassa kunnossa. (Suomen Ratsastajainliitto ry 2015.) Ikääntyneiden lisääntyminen tulee huomioida ratsastuspalveluiden tarjonnassa kuitenkin lasten ja nuorten tarpeita unohtamatta.

Kun viime vuosikymmenellä eniten kasvanut ratsastuksen harrastajaryhmä oli takaisin lapsuuden harrastuksen pariin palaavat naiset, on samaan aikaan lasten ja nuorten osuus harrastajissa pienentynyt. Viimeisten 3–5 vuoden aikana lasten ja nuorten määrä on pudonnut vuosittain noin 500 henkilöllä. Tähän vaikuttaa osittain ikäluokkien pieneneminen. (Lahtinen 2016). Yhtenä syynä lasten ja nuorten harrastajaryhmän pienenemiseen voi olla myös harrastuskustannusten nousu. Opetus- ja kulttuuriministeriön teettämän tutkimuksen mukaan joidenkin paljon harjoittelua vaativien lajien harrastusten hinnat ovat kymmenessä vuodessa kaksin- tai kolminkertaistuneet. Hintojen nousu voi pahimmillaan rajata osan lapsiperheistä pois harrastuksen parista. Ratsastuksen hinnannousua voi selittää harrastajamäärien kasvulla, sekä kilpaurheilun suuntautumisella, jolloin oma hevonen tai hevoset ovat usein tarpeen. (Martin-Päivä 2014a, 76.)

### 5.4 Harrastamisen hinta

Hintojen nousu tai ratsastuksen kustannukset ylittää voi rajata lapsiperheiden lisäksi myös muunikäisiä harrastajia lajin parista pois. Syitä ratsastuksen kustannusten nousulle on siis hyvä pohtia.

Ratsastustunnin hinnat vaihtelevat talleittain, mutta keskimääräinen hinta ratsastustunnista on 25–30 €. Suurissa kaupungeissa ja pääkaupunkiseudulla hinnat voivat olla kalliimmat. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. I.) Esimerkiksi Suomen Ratsastajainliiton jäsentallien ratsastustuntien hinnat Helsingin seudulla liikkuvat tällä hetkellä 40 euron tienoilla. Yksi ratsastustunnin hintaan vaikuttava tekijä on ratsastusryhmän koko. Normaali ryhmäkoko ratsastuskouluissa on 6–8 henkilöä ja pienryhmätunneilla ratsukoita on tätä vähemmän. Pienryhmätunnin hinta on keskimäärin noin 5–15 € normaalin ryhmäkoon tuntihintaa kalliimpi. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. k.)

Merkittävästi ratsastustunnin hintaan vaikuttavia tekijöitä ovat hevosten ja palvelun taso, sekä tallin puitteet, kuten maneesi. Panostaminen hyviin ja turvallisiin harrastuspuutteisiin ja varusteisiin, pätevään opetukseen, sekä laadukkaisiin ja koulutettuihin hevosiiin tuo enemmän kustannuksia yrittäjälle. Etenkin laadukkaiden opetushevosten hankinta ja maneesin rakennus- ja käyttökustannukset vaikuttavat palveluiden hintoihin. Tämä

selittää kalliimmat hinnat etenkin isoimmilla talleilla, joissa todennäköisemmin on myös maneesi. Laine (2014, 84) kertoo, että ratsastuksen hintataso voi esimerkiksi palloilulajeihin verrattuna selittyä sillä, että ratsastuskoulutoiminta on hyvin pääomasidonnaista. Palloilulajien harrastuskustannukset pysyvät kohtuullisina, koska seurat eivät joudu itse rahoittamaan tilojaan. Julkisen sektorin tuen puutteesta johtuen ratsastuskoulut sen sijaan ovat pääosin yksityisessä omistuksessa ja yksityisin investoinnein toteutettuja. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että ratsastuskoulun tuntihinnan täytyy kattaa myös rakennusinvestoinnit, jotka yrittäjä on itse kustantanut. Julkisen tuen jakautuminen tasaisemmin eri liikunta- paikkojen rakentamiseen lisäisi tasapuolisuutta harrastusmahdollisuuksiin ja lieventäisi ratsastuskoulu-yrittäjien kustannuksia, mikä taas voisi vaikuttaa laskevasti ratsastuksen tuntihintoihin.

Ratsastustunnin hinta koostuu siis opetuksesta, hevosen ja varusteiden käytöstä, sekä tilojen vuokrasta. Harrastaja pystyy itse vaikuttamaan harrastuskustannuksiin ratsastusvarusteiden hankkimista ja harrastusmäärää säännöstelemällä. Kilpaileminen ja oman hevosen hankkiminen tuovat lisää kustannuksia harrastamiseen, mutta ne eivät ole välttämättömiä asioita harrastamisen kannalta. Kilpaileminenkin on mahdollista esimerkiksi ratsastuskoulun lainahevosella, jolloin kustannukset jäävät normaalille ratsastustunnin hinnan tasolle. (Suomen Ratsastajainliitto n.d. I.)

## 5.5 Harrastustapojen muutokset

Perinteisten ratsastuskoulujen asiakasmäärät ovat viimeisen kolmen vuoden aikana laskeneet 20 prosenttia. Tämä johtuu muun muassa siitä, että harrastamiseen ei haluta enää sitoutua, joten ratsastuskoulun kausikorttien sijaan otetaan mieluummin irtotunteja ja lyhytkurseja. Tavoitteellinen valmentautuminen ja kilpaileminen eivät välttämättä enää kiinnosta. Sen sijaan luonnossa liikkuminen ja hevosen kanssa toimiminen kiinnostavat. Vaikka perinteisen ratsastuskoulun konsepti on hyvä ja ratsastuskouluja tullaan tarvitsemaan, voi erikoistumisen ja oheispalvelujen tarjoaminen kiinnostavuuden lisäämiseksi tulla olemaan ratsastuskoulutoiminnassa tarpeen. (Lahtinen 2016.) Ratsastuskoulutoimintaa voidaan kehittää esimerkiksi tuomalla luontoa ja yleistä hevosten parissa toimimista enemmän mukaan tavalliseen tuntitoimintaan.

Harrastustapojen muutokset voivat vaatia hevosityrittäjiltä yritystoiminnan muokkaamista. Vaikka muutokset yritystoiminnassa vaatisivatkin yrittäjiltä luovuutta ja resursseja, voi muutoksista kuitenkin koitua hevosityrittäjille myös paljon hyvää. Yritystoiminnan muokkaamisen voi nähdä negatiivisen ”pakkokeinon” sijasta yritystoiminnan kehittämisenä. Kehittämällä voi yrityksen toimintaa tehdä entistä paremmaksi ja se voi tarkoittaa esimerkiksi erikoistumista tiettyyn palveluun, joka yrittäjää itseä erityisesti kiinnostaa.

## 6 TUTKIMUKSEN TAVOITE JA TOTEUTUS

Ratsastus elää tällä hetkellä vahvassa murroksessa (Lahtinen 2015). Lajin pysyminen elinvoimaisena vaatii trendien seuraamista ja kattavat palvelut kaikkialle, missä nykyiset harrastajat sekä potentiaaliset harrastajat ovat. Trendien seuraaminen edellyttää harrastajien toiveiden ja tarpeiden selvittämistä ja ennakoimista. Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää harrastajien tarpeita ja vertailla näitä alueittain. Lisäksi tavoitteena oli saada selville poikkeavatko harrastajien tarpeet eri alueilla ja miten alueiden nykyiset ratsastuspalvelut kohtaavat harrastajien kysynnän.

Tutkimus toteutettiin kahdessa osiossa. Ensimmäinen osio oli tutkimuksen pääosio eli varsinainen tutkimus. Pääosio oli ratsastuksen harrastajille suunnattu kysely ”Ratsastajana Suomessa” (Liite 1). Tutkimuksen toisessa osiossa haastateltiin Suomen Ratsastajainliiton alueiden puheenjohtajia (Liite 2). Haastattelut tehtiin lähinnä varsinaisen tutkimuksen tulosten tukemiseksi.

### 6.1 Ratsastajana Suomessa -kysely

Ratsastajana Suomessa -kysely toteutettiin sähköisenä Webropol-lomakkeella. Kyselyn tiedote ja linkki laitettiin Suomen Ratsastajainliiton nettisivuille 26.10.2016 ja vastausaika annettiin 30.11.2016 asti. Tämän lisäksi kyselyn paperiversio oli esillä Suomen Ratsastajainliiton osastolla Helsinki International Horse Show:ssa 21.–23.10.2016 sekä Ratsastajainliiton järjestämässä Ratsastusfoorumissa 26.11.2016.

Ratsastajana Suomessa -kyselyssä oli yhteensä 13 kysymystä, joista kolme oli vapaavalintaisia kysymyksiä. Lisäksi kysymyksissä oli kohtia, joihin vastaajat saivat halutessaan lisätä oman vastauksensa. Vapailla kysymyksentilillä pyrittiin saamaan vastaajilta näkökulmia, joita kyselyn muut kysymykset eivät välttämättä olisi tuoneet esiin. Kysely haluttiin pitää lyhyenä ja ytimekkäänä, jotta kynnys vastaamiseen olisi matala. Vastaamiseen kuluttava aika haluttiin pitää melko pienenä, jotta vastaajien mielenkiinto säilyisi kyselyn loppuun asti. Tämän lisäksi kyselyyn vastanneet saivat halutessaan osallistua kaikkien vastanneiden kesken käytävään arvontaan, jossa palkintona olivat liput vuoden 2017 Apassionataan.

Koska kyselyllä haluttiin tutkia laajaa otosta, käytettiin tutkimusmenetelmänä kvantitatiivista, eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Kyselyyn saatiin kaiken kaikkiaan 842 vastausta ja sitä voidaan pitää hyvänä määränä kvantitatiiviselle tutkimusaineistolle.

## 6.2 Alueiden puheenjohtajien haastattelut

Alueellisen näkökulman parantamiseksi päätettiin haastatella Suomen Ratsastajainliiton alueiden puheenjohtajia ja hyödyntää heidän näkemyksiään niin Ratsastajainliiton kuin alueen edustajana. Puheenjohtajien näkemyksillä haluttiin antaa pohja ja tukea Ratsastajana Suomessa -kyselyn tuloksille.

Puheenjohtajien haastattelut tehtiin ensisijaisesti sähköpostitse. Sähköposti sisälsi neljä kysymystä ja ne lähetettiin alueiden puheenjohtajille marraskuussa 2016. Haastateltavana oli yhteensä kahdeksan alueen puheenjohtajaa. Koska kaikkien alueiden vastauksia ei saatu sähköpostitse, haastateltiin osaa puhelimitse. Puheluhaastattelut tehtiin kevään 2017 aikana. Pienen ja valikoidun otoksen vuoksi tätä tutkimuksen osaa voidaan pitää kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimusmenetelmänä.

## 7 TULOKSET

Tutkimuksen tuloksissa käsitellään Ratsastajana Suomessa -kyselyn tuloksia. Tämän jälkeen luvussa 7.6 käydään läpi Suomen Ratsastajainliiton alueiden puheenjohtajien haastattelut ja niistä saadut alueelliset näkökulmat.

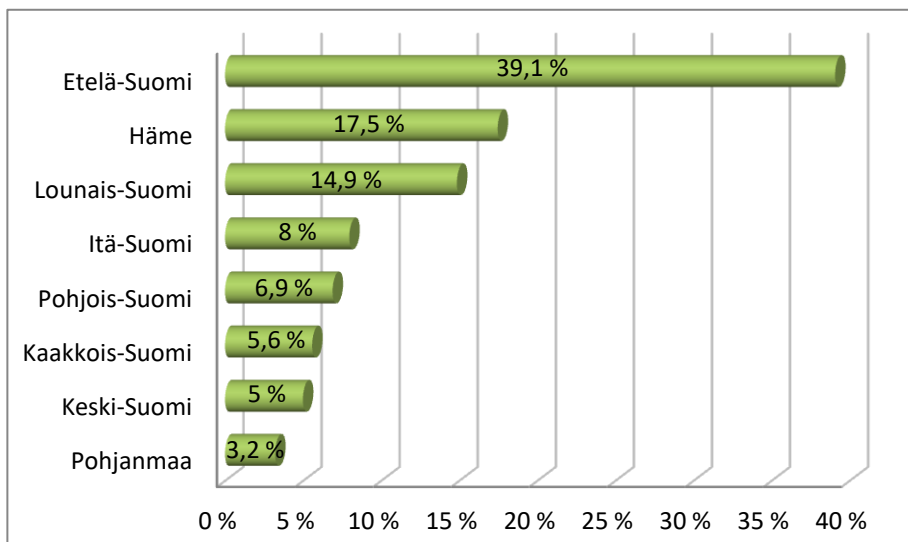
### 7.1 Perustiedot

Kyselyn alussa selvitettiin kyselyn kannalta oleelliset perustiedot, jotka käsittivät vastaajien asuinpaikkakunnan ja alueen, sekä iän ja sukupuolen. Koska tutkimuksen tarkoituksena oli perehtyä ratsastuksen ja ratsastajien alueellisiin eroavaisuuksiin, oli yksi kyselyn oleellisimmista kysymyksistä vastaajien asuinpaikkakunta ja alue. Aluevaihtoehtoja oli kyselyssä kahdeksan ja ne vastasivat Suomen Ratsastajainliiton käyttämää aluejakoa. Nämä kysymykset olivat vastaajille pakollisia.

#### 7.1.1 Asuinpaikkakunta ja alue

Kaikista vastanneista 39,1 % (329 kpl) oli Etelä-Suomen alueelta (Kuva 4). Etelä-Suomen alueen vastaajista suurin osa ilmoitti asuinpaikkakunnakseen Helsingin, Espoon tai Vantaan. Näiden kuntien vastaajien yhteenlaskettu määrä oli yli puolet (54,1 %) koko Etelä-Suomen alueen vastaajamäärästä. Toiseksi suurin vastaajamäärä tuli Hämeen alueelta, josta tuli 147 vastausta (17,5 %) ja kolmanneksi eniten, 125 vastausta tuli Lounais-Suomen alueelta (14,9 %). Näiden suurten vastaajamäärien alueet eivät yllättäneet, sillä Etelä-Suomi on niin väkiluvultaan kuin Suomen Ratsastajainliiton jäsenmäärältäänkin Suomen suurin alue. Etelä-Suomen jälkeen jäsenmääriltään suurimmat alueet ovat Lounais-Suomi ja Häme, kuten jo

luvun 3.1 taulukossa 2 todettiin. Vähiten vastauksia kyselyyn saatiin Pohjanmaan alueelta, josta saatiin vain 27 vastausta, mikä oli 3,2 % kaikista vastanneista. Alueelta saadun vastausmäärän olisi toivonut olevan korkeampi kattavampien alueellisten tulosten saamiseksi, sillä tämä vastausmäärä ei välttämättä anna tarpeeksi luotettavaa kuvaa koko alueen harrastajista. Verrattaessa Pohjanmaan alueen vastausmäärää jäsenmääriltään suunnilleen samansuuruisen Itä-Suomen alueen vastausmäärän kanssa voidaan todeta, että Itä-Suomen harrastajat olivat vastanneet kyselyyn aktiivisemmin. Itä-Suomen alueen vastausmäärä oli 67, joka oli 8 % koko vastausmäärästä.



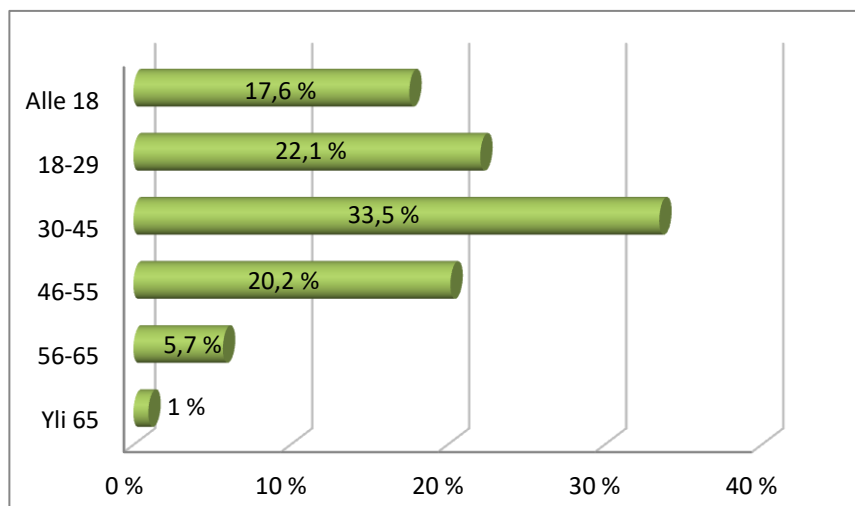
Kuva 4. Vastaajat alueittain.

Kun verrataan alueilta saatuja vastausmääriä Suomen Ratsastajainliiton alueiden jäsenmääriin, saadaan suurimmat vastausmäärät Keski-Suomen, Hämeen ja Etelä-Suomen alueelta. Vaikka Keski-Suomen alueelta saatiin vain 42 vastausta, oli tämän alueen vastaajamäärän osuus alueen jäsenmäärään verrattuna suurin, 2,36 %. Hämeen alueen vastaajien osuus alueen jäsenmäärästä oli 2,32 % ja Etelä-Suomen alueen 2,04 %. Vaikka Lounais-Suomen alueelta saatiin kolmanneksi eniten vastauksia, oli vastaajien osuus alueen jäsenistöstä vain 1,97 %, kun taas Itä-Suomen vastaajien osuus alueen jäsenmäärästä oli hieman Lounais-Suomen vastaajien osuutta korkeampi (1,98 %). Pohjanmaan alueelta saatiin myös pienin vastausmäärä (0,8 %) suhteessa alueen jäsenmäärään.

### 7.1.2 Ikä ja sukupuoli

Suurin osa vastaajista oli naisia (95,8 %). Miehiä vastaajista oli 3,8 % ja sukupuolekseen vaihtoehdon muu ilmoitti kolme vastaajaa. Naisten enemmistö vastaajissa oli odotettavissa, sillä ratsastus on harrastuksena ylivoimaisesti naisten suosiossa.

Ikäkysymyksessä vastaukset jaettiin kuuteen eri ikäryhmään, koska tarkan iän määrittäminen ei ollut tämän tutkimuksen kannalta oleellista. Kuvasta 5 näkee, että noin kolmannes vastaajista (33,5 %) kuului ikäryhmään 30–45-vuotiaat. Toiseksi eniten vastanneita oli ikäryhmässä 18–29-vuotiaat ja kolmanneksi eniten ikäryhmässä 46–56-vuotiaat. Näiden ikäryhmien suuruus vastaajissa ei yllättänyt, sillä enemmistö ratsastuksen harrastajista on aikuisia, iältään 19–65-vuotiaita. Vähiten vastaajia oli ikäryhmässä 56–65-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat, joita oli vain 1 % vastaajista. Tästä voidaan todeta, että kysely ei tuntunut tavoittaneen yli 56-vuotiaita ratsastuksen harrastajia.



Kuva 5. Vastaajien ikäjakauma ikäryhmittäin.

## 7.2 Ratsastus- ja hevostausta

Kyselyssä haluttiin selvittää vastaajien ratsastus- ja hevostausta. Kysymykset käsittelivät hevosen omistamista tai vuokrausta, ratsastuspaikkaa ja harrastuksen säännöllisyyttä, ratsastusvuosia sekä ratsastuksen tavoitteellisuutta. Kysymykset olivat vastaajille pakollisia.

### 7.2.1 Hevosen omistus ja vuokraus

Vastaajista yli puolella (58,7 %) oli oma hevonen tai vuokrahevonen. Oman hevosen ja vuokrahevosen välille ei tehtyä eroa, sillä omistus ja vuokraus voidaan tässä tapauksessa käsittää samankaltaisina. Omistajalla ja vuokraajalla on molemmilla todennäköisesti olemassa jonkinlainen säännöllinen tai epäsäännöllinen kontakti hevoseen ja talliympäristöön. Alueellisia eroavaisuuksia ei omistus- ja vuokraussuhteista juurikaan noussut. Kaikilla alueilla Itä-Suomea lukuun ottamatta enemmistöllä oli oma hevonen tai vuokrahevonen. Etenkin Pohjanmaalla 77,8 %, Kaakkois-Suomessa 67 %, Keski-Suomessa 69 %, Hämeessä 69,4 % ja Lounais-Suomessa 60 % vastaajista oli hevosenomistajia tai vuokraajia. Itä-Suomen, Etelä-Suomen ja Pohjois-Suomen alueella luvut olivat melkein

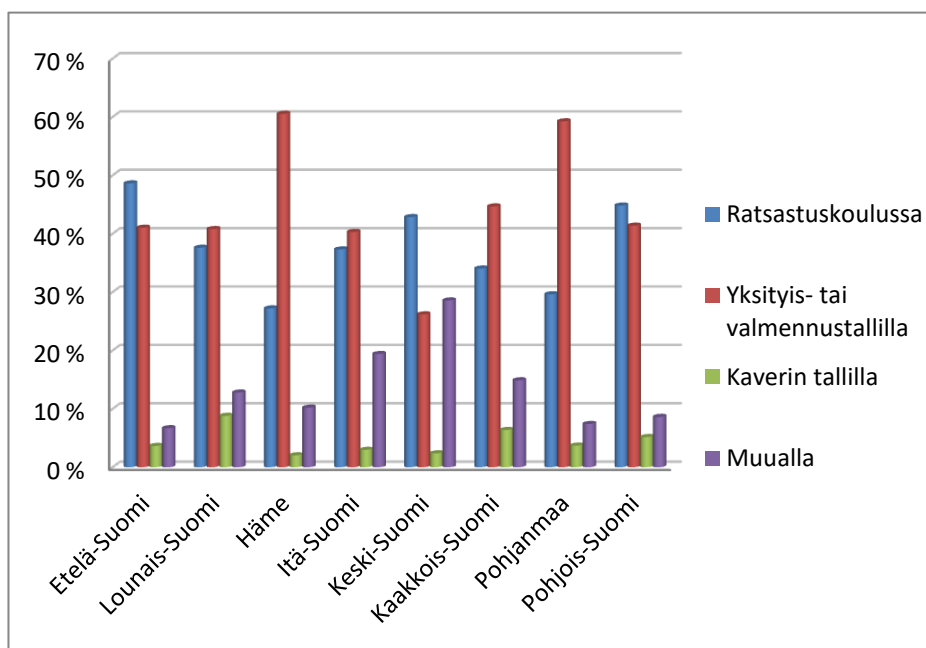
tasana, sillä Etelä-Suomessa 52,3 % ja Pohjois-Suomessa 53,5 % vastaajista oli oma hevonen tai vuokrahevonen. Itä-Suomen alueella 47,8 % oli oma hevonen tai vuokrahevonen. Voisi siis olettaa, että kyselyyn vastanneista yli puolet oli oman hevosen tai vuokrahevosen takia sitoutuneita lajin harrastajia.

### 7.2.2 Ratsastuspaikat

Kyselyssä suosituimmat ratsastuspaikat olivat ratsastuskoulut sekä yksityis- tai valmennustallit. Yksityis- ja valmennustalleilla kertoi ratsastavansa 44,3 % vastaajista ja ratsastuskouluissa 40,4 % vastaajista. Vastaajista 93 (11 %) ilmoitti käyvänsä muualla ratsastamassa. Vaihtoehdon ”muualla” vastanneet saivat kirjoittaa vapaaseen tekstikenttään pääsääntöisen ratsastuspaikkansa. 72:ssa vapaan kentän vastauksessa vastaaja on ilmoittanut pääsääntöiseksi ratsastuspaikakseen ”omalla tallilla” tai ”kotona”. Oma kotitali oli siis vastaajien kolmanneksi yleisin ratsastuspaikka, sillä kaverin tallin ilmoitti ratsastuspaikakseen vain 36 vastaajaa (4,3 %).

Ratsastuspaikakseen yksityis- tai valmennustallin ilmoittaneista 67,8 %:lla oli oma hevonen tai vuokrahevonen. Ratsastuskoulu taas oli yleisin ratsastuspaikka niille, joilla ei ollut omaa hevosta tai vuokrahevosta ja 79,6 %:lla ratsastuskoulun pääsääntöiseksi ratsastuspaikakseen ilmoittaneista ei ollut omaa hevosta tai vuokrahevosta. Tämä tulos ei yllätä, sillä oma hevonen tai vuokrahevonen asuu yleisimmin yksityistallissa ja ratsastus tapahtuu itsenäisesti tai yksityistunneilla, jolloin ratsastuskoululla ei ole tarvetta käydä.

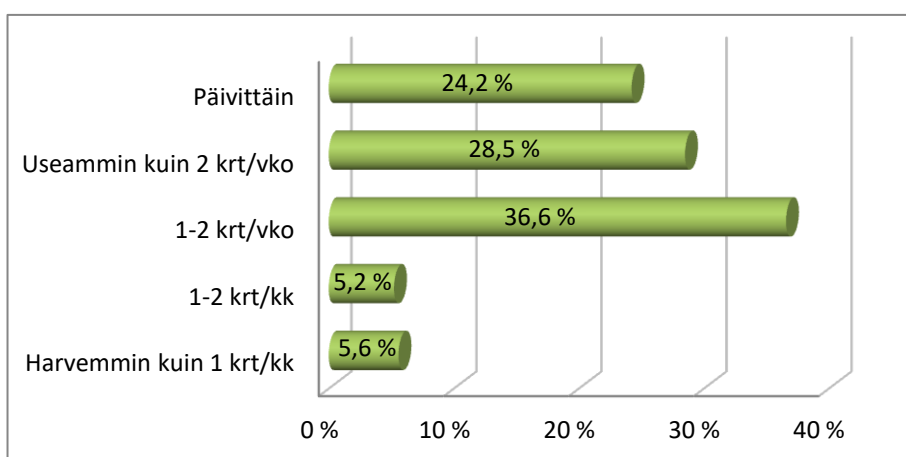
Ratsastuspaikkojen alueellisessa vertailussa ei ollut mittavia eroavaisuuksia paria poikkeusta lukuun ottamatta. Kuvasta 6 näkee, että Lounais-Suomen, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen vastaukset ratsastuspaikoista jakautuivat hyvin tasaisesti ratsastuskoulun ja yksityis- tai valmennustallin välille. Ratsastuskoulu oli hieman suosituampi ratsastuspaikka Etelä-Suomen ja Keski-Suomen alueilla. Pääsääntöisin ratsastuspaikka Hämeessä, Kaakkois-Suomessa ja Pohjanmaalla taas oli yksityis- tai valmennustalli. Suurin ero ratsastuspaikkojen välillä oli Hämeen ja Pohjanmaan alueilla, joissa 60,5 % Hämeen alueen ja 59,3 % Pohjanmaan alueen vastaajista ilmoitti pääsääntöiseksi ratsastuspaikakseen yksityis- tai valmennustallin, kun taas ratsastuskoulun ilmoitti pääsääntöiseksi ratsastuspaikakseen 27,2 % Hämeen ja 29,6 % Pohjanmaan alueen vastaajista.



Kuva 6. Vastaajien pääsääntöiset ratsastuspaikat alueittain.

### 7.2.3 Ratsastuksen säännöllisyys

Kuvasta 7 voi päätellä, että suurin osa kyselyyn vastanneista ratsastaa aktiivisesti. Yleisin ratsastusmäärä vastaajien keskuudessa oli 1-2 kertaa viikossa tai sitä useammin ja melkein neljäsosa (24,2 %) vastaajista ratsastaa päivittäin. Vain 5,6 % vastaajista ratsastaa kerran kuukaudessa tai harvemmin.



Kuva 7. Vastaajien ratsastamisen säännöllisyys.

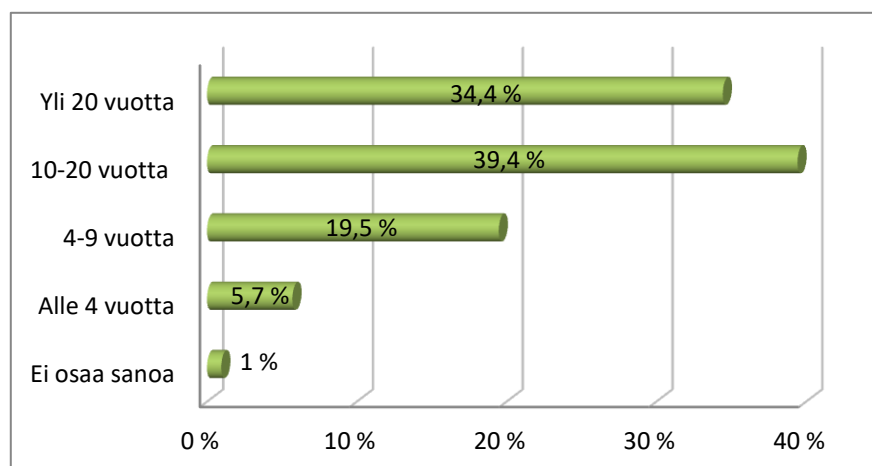
Koska kyselyyn vastanneista yli puolella oli oma hevonen tai vuokrahevonen, oli myös heidän aktiivinen ratsastamisensa täysin oletettavissa. Vastaajat, joilla oli oma hevonen tai vuokrahevonen, ratsastivat useammin kuin ne vastaajat, joilla ei ollut omaa hevosta tai vuokrahevosta. Niistä vastaajista, joilla ei ollut omaa hevosta tai vuokrahevosta, 67,2 % ratsasti

1-2 kertaa viikossa, kun taas vastaajat, joilla oli oma hevonen tai vuokrahevonen, 39,5 % ratsasti päivittäin ja 39,3 % useammin kuin kaksi kertaa viikossa. Ratsastuksen säännöllisyydessä ei nähty alueellisia poikkeamia, sillä joka alueella vastaajat ratsastivat yleisimmin 1-2 kertaa viikossa tai sitä useammin.

#### 7.2.4 Ratsastusvuodet

Kysymyksessä ”kuinka kauan olet harrastanut ratsastusta” oli vapaa kenttä, johon vastaajat saivat kirjoittaa ratsastusharrastuksensa keston vuosina. Vastauksista laskettiin keskiarvo ja tulokseksi saatiin 18,7 vuotta. Tämän lisäksi vastaukset luokiteltiin yli 20 vuotta, 10–20 vuotta, 4–9 vuotta ja alle 4 vuotta ratsastaneisiin. Kuvan 8 lukujen perusteella suurimman osan kyselyyn vastanneista voisi sanoa olevan jo kokeneita ratsastuksen harrastajia, sillä 39,4 % vastaajista oli harrastanut ratsastusta 10–20 vuotta ja 34,4 % yli 20 vuotta. Vain 5,7 % vastaajista oli ratsastanut alle 4 vuotta ja 1 % eivät osanneet vastata kysymykseen.

Kysymykseen vastaaminen ja tarkkojen ratsastusvuosien määrittäminen saattoi ymmärrettävästi tuottaa joillekin vastaajille vaikeuksia, sillä harrastustottumukset ovat yksilöllisiä. Ratsastusta on esimerkiksi voitu harrastaa hyvinkin epäsäännöllisesti viikoittain tai kuukausittain. Harrastamisessa on saatettu pitää välillä pitkiä taukoja tai lapsuuden harrastus on aloitettu uudestaan aikuisiällä. Todellinen ratsastuksen määrä vuosina voisi olla hyvinkin hankala määrittellä.



Kuva 8. Vastaajien ratsastusvuodet.

#### 7.2.5 Tavoitteellisuus

Vastaajista 61,5 % ilmoitti ratsastavansa tavoitteellisesti ja 23,3 % ei ratsasta tavoitteellisesti. Alueellisia eroja ei vastauksissa juurikaan ollut, sillä kaikilla alueilla yli 50 % vastaajista ilmoitti ratsastavansa tavoitteellisesti.

15,2 % vastaajista ei osannut sanoa ratsastavatko he tavoitteellisesti. Tavoitteellisuus voi olla vaikeasti määriteltävissä, sillä tavoitteet ovat yksilöllisiä ja harrastamisen luonne voi muuttua eri tilanteiden mukaan.

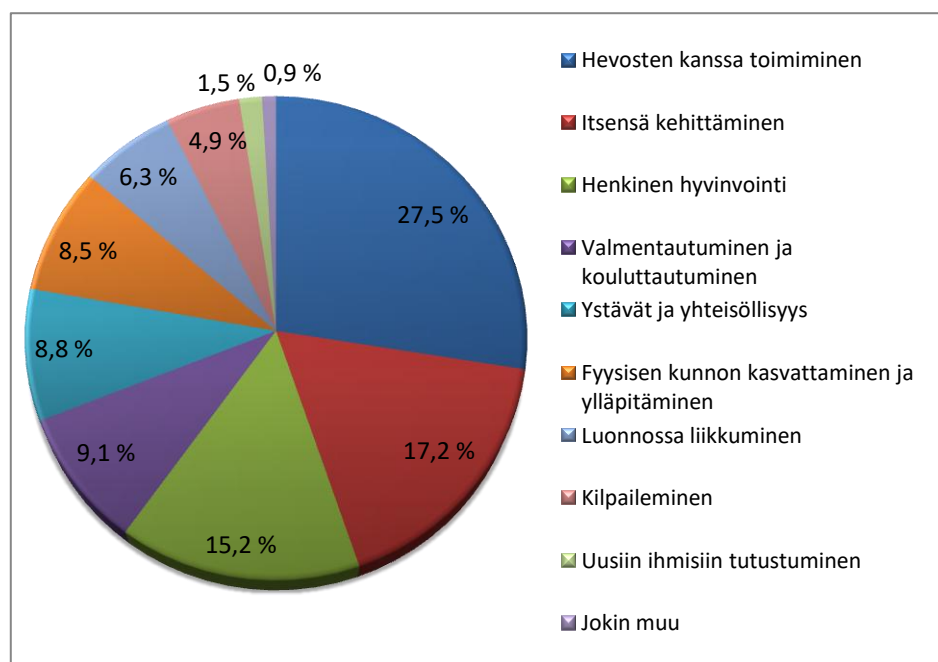
Oma hevonen tai vuokrahevonen vaikutti ratsastuksen tavoitteellisuuteen, sillä tavoitteellisesti ratsastavista 65,9 %:lla oli oma hevonen tai vuokrahevonen ja 34,1 %:lla ei ollut omaa hevosta. Tavoitteellisesti ratsastavien ratsastusmäärä oli myös ei-tavoitteellisia isompi. Tavoitteellisista ratsastajista 35,9 % ratsasti päivittäin, 31,5 % useammin kuin 2 kertaa viikossa ja 30,1 % ratsasti 1-2 kertaa viikossa. Ei-tavoitteellisista vastaajista 41,3 % ilmoitti ratsastavansa 1-2 kertaa viikossa ja tätä useammin ja päivittäin ratsastavia oli yhteensä vain 26 %. Luvuista voi päätellä, että tavoitteellisilla harrastajilla on usein oma hevonen tai vuokrahevonen, sillä omassa käytössä oleva hevonen edesauttaa tavoitteellista harrastamista. Omassa käytössä oleva hevonen mahdollistaa myös säännöllisen, jatkuvan harjoittamisen ja uuden opettelu, mikä on tavoitteellisille ratsastajille tärkeää.

### 7.3 Ratsastuksen motiivit

Ratsastajien harrastusmotiiveja selvitettiin kysymällä mitä asioita he pitivät ratsastuksessa tärkeimpinä. Tässä pakollisessa kysymyksessä oli kymmenen vastausvaihtoehtoa, joista vastaajia pyydettiin valitsemaan kolme heille tärkeintä kohtaa. Vastauksia ei kuitenkaan ollut rajattu, joten halutessaan vastaajat pystyivät valitsemaan useamman kuin kolme vaihtoehtoa. Yhtenä vastausvaihtoehtona oli kohta ”jokin muu”. Tämän valitessaan vastaaja sai kirjoittaa oman vastauksensa vapaaseen tekstikenttään.

Tuloksista nousi esille kolme asiaa muita tärkeämpinä. Näistä ylivoimaisesti tärkeimpänä asiana pidettiin hevosten kanssa toimimista, jonka osuus kaikista vastauksista oli 27,5 %. Toiseksi tärkein asia vastaajille oli itsensä kehittäminen, jonka osuus vastauksista oli 17,2 %. Kolmanneksi tärkeimmäksi asiaksi vastaajat valitsivat henkisen hyvinvoinnin. Tämän osuus oli 15,2 % kaikista vastauksista. Nämä tulokset tukevat hyvin KPMG:n (2015) jäsen- ja harrastajakyselyssä saatuja tuloksia, joiden mukaan vastaajille tärkeimpiä asioita olivat hevostaitojen oppiminen, henkinen tasapaino ja eläinten hoitaminen. Molemmissa kyselyissä kolme vastaajille tärkeintä vastausvaihtoehtoa voidaan erilaisesta kirjoitusmuodosta huolimatta rinnastaa yhteen. Myös kaikilla näillä tuntuu olevan jonkinlainen yhteys ja vaikutus toisiinsa. Esimerkiksi hevosten kanssa toimiminen voidaan liittää sekä eläinten hoitamiseen että hevostaitojen oppimiseen. Henkinen tasapaino taas edistää henkistä hyvinvointia ja itsensä kehittäminen voi tarkoittaa niin hevostaitojen oppimista, henkistä tasapainoa kuin eläinten hoitamista. Niin eläinten hoitaminen, hevostaitojen oppiminen kuin itsensä kehittäminen voivat lisätä henkistä hyvinvointia, mikä taas luo henkistä tasapainoa.

Seuraavaksi tärkeimmiksi asioiksi nousivat valmentautuminen ja kouluttautuminen, ystävät ja yhteisöllisyys sekä fyysisen kunnon ylläpitäminen ja kasvattaminen. Kuvasta 9 käy ilmi kaikkien vastausvaihtoehtojen osuudet.



Kuva 9. Ratsastuksen tärkeimmät asiat ja niiden osuudet kaikista vastauksista.

Valmiiden vaihtoehtojen lisäksi jokin muu -kohdan vapaaseen kenttään kirjoitetuista vastauksista korostui hevosen rooli ratsastuksen tärkeimmissä asioissa. Vapaan kentän kirjoituksissa esiin nousivat muun muassa hevosen hyvinvointi, kehittäminen ja kouluttaminen, sekä kunnioitus, luottamus ja yhteistyö hevosen kanssa. Vastauksista kävi ilmi, että hevosten hyvinvointi, sekä niiden oikeanmukainen käsittely ja kohtelu ovat vastaajille myös tärkeitä asioita.

Vastausryhmiä verrattaessa tavoitteellisten ratsastajien vastaukset poikkesivat hieman yleisistä ja ei-tavoitteellisten ratsastajien vastauksista. Tavoitteelliset pitivät hevosten kanssa toimimisen jälkeen tärkeimpinä asioina itsensä kehittämistä sekä valmentautumista ja kouluttautumista. Henkinen hyvinvointi tuli tavoitteellisille vasta neljänneksi tärkeimpänä asiana. Tämä tulos ei yllättänyt, sillä tavoitteellisuus vaatii enemmän valmentautumista ja kouluttautumista.

Yleisten vastausten kolme tärkeintä asiaa korostuivat myös alueellisessa vertailussa. Kaikkien alueiden vastauksissa ratsastuksen tärkeimmäksi asiaksi nousi hevosen kanssa toimiminen. Tämä ei yllättänyt, sillä hevonen on ratsastuksen oleellisin asia ja ratsastus vaatii ratsastajalta halua toimia hevosen kanssa. Alueiden vastauksissa toiseksi ja kolmanneksi tärkeimmät asiat olivat itsensä kehittäminen ja henkinen hyvinvointi. Seuraavaksi tärkeimmissä asioissa toistuivat samat kolme vastausta: valmen-

tautuminen ja kouluttautuminen, ystävät ja yhteisöllisyys sekä fyysisen kunnan kasvattaminen ja ylläpitäminen. Vain Keski-Suomen, Kaakkois-Suomen ja Pohjanmaan alueiden vastaukset poikkesivat hiukan muista alueista. Keski-Suomen ja Pohjanmaan alueilla valmentautuminen ja kouluttautuminen olivat henkisen hyvinvoinnin sijasta kolmanneksi tärkeimpiä asioita. Henkinen hyvinvointi oli neljänneksi tärkein asia ja viidenneksi tärkein asia oli luonnossa liikkuminen. Myös Kaakkois-Suomen alueella luonnossa liikkuminen oli viidenneksi tärkein asia. Kuitenkaan näistä eroavaisuudesta muihin alueisiin ei pysty tekemään minkäänlaisia johtopäätöksiä, sillä Keski-Suomen, Pohjanmaan ja Kaakkois-Suomen alueiden vastaajamäärät olivat selvästi muita pienemmät. Näin ollen ne eivät välttämättä anna tarpeeksi kattavaa kokonaiskuvaa alueista.

#### 7.4 Oman alueen ratsastustarjonta ja -palvelut

Kyselyn loppupuolella vastaajilta kysyttiin ovatko oman alueen ratsastuspalvelut heidän mielestään kattavat. Tämä kysymys oli vastaajille pakollinen. Sen lisäksi vastaajilta kysyttiin vapaaehtoisella kysymyksellä mahdollisia parannuksia ja toiveita oman alueen ratsastustarjontaan ja -palveluihin. Vastausvaihtoehtoja kysymyksessä oli yhteensä 19 ja vastaajia pyydettiin valitsemaan heille viisi tärkeintä kohtaa. Yksi tämän kysymyksen vastausvaihtoehtoista oli kohta ”muuta, mitä” johon vastaajat saivat kirjoittaa oman vastauksen vapaaseen kenttään.

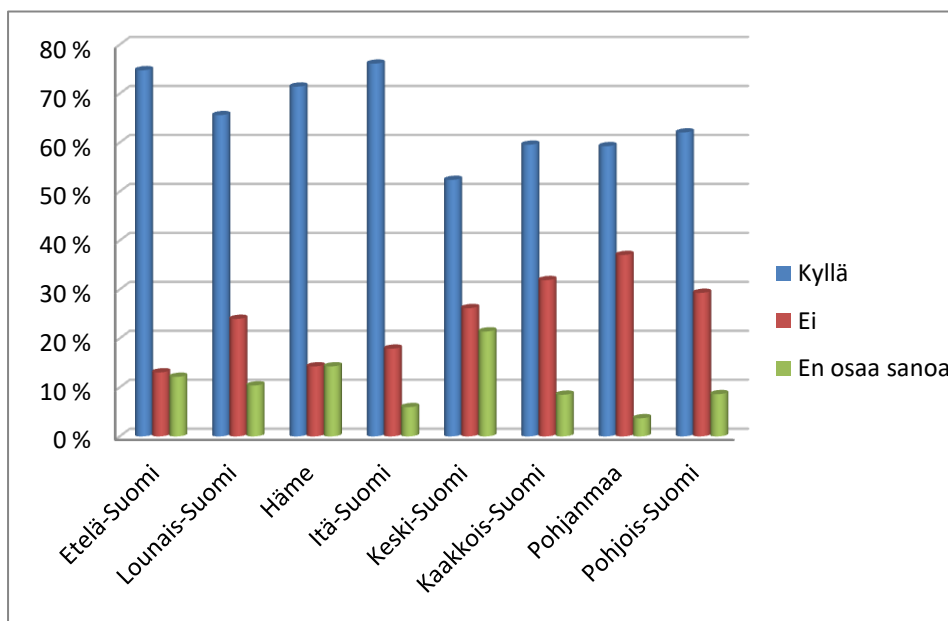
##### 7.4.1 Ratsastuspalveluiden kattavuus

Suurin osa kyselyyn vastaajista oli alueensa ratsastuspalveluihin tyytyväisiä, sillä 69,6 % kaikista vastaajista pitää oman alueensa ratsastuspalveluja kattavina. Vastaajista 18,9 % ei pidä alueensa ratsastuspalveluja kattavina ja 11,5 % ei osaa sanoa, ovatko palvelut kattavat.

Myös alueittain vertailtaessa kaikilla alueilla suurin osa vastaajista piti alueensa ratsastuspalveluja kattavina (Kuva 10). Ratsastuspalveluita pidettiin kattavimpina etenkin Etelä-Suomen, Hämeen ja Itä-Suomen alueilla, joissa yli 70 % vastaajista oli sitä mieltä, että alueen palvelut ovat kattavat. Verrattaessa Suomen Ratsastajainliiton jäsenten ja tallien määriä alueittain voidaan todeta, että Etelä-Suomen alueella on jäsenmäärään verrattuna suhteessa vähiten jäsentalleja. Yhtä jäsentallia kohti on 175 jäsentä. Tästä huolimatta Etelä-Suomen alueen vastaajista 74,8 % piti alueen palveluja kattavina ja vain 13,1 % ei pitänyt palveluja kattavina. Hämeen alueella taas yhtä jäsentallia kohti on 104 jäsentä. Hämeen alueen vastaajista 71,4 % piti palveluita kattavina ja 14,3 % ei pitänyt palveluita kattavina. Etelä-Suomen ja Hämeen alueella oli myös suunnilleen yhtä monta vastaajaa sitä mieltä, että palvelut eivät ole kattavat kuin niitä vastaajia, jotka eivät osanneet sanoa, ovatko palvelut kattavat. Etelä-Suomen vastaajista 12,2 % ja Hämeen alueen vastaajista 14,3 % ei osannut sanoa, ovatko alueen palvelut kattavat.

Itä-Suomen alueella jopa 76 % vastaajista piti alueen palveluja kattavina. Alueella on yhtä jäsentallia kohti 75 jäsentä.

Keski-Suomen alueella palveluita pidettiin Kaakkois-Suomen ja Pohjanmaan ohella vähiten kattavina, sillä Keski-Suomen alueen vastaajista vain 52 % piti alueen palveluja kattavina. Kaakkois-Suomen alueella yhtä jäsentallia kohti on 92 jäsentä ja Pohjanmaan alueella 105 jäsentä. Tuloksesta voisi olettaa, että jäsentallien vähäinen määrä Keski-Suomen alueella voisi olla syy siihen, ettei palveluja pidetty tällä alueella yhtä kattavina kuin esimerkiksi Etelä-Suomen alueella. Kuitenkin verrattaessa jäsentallien määrää alueen jäsenmäärään voi huomata, että Keski-Suomen alueen jäsentallitilanne on muita alueita parempi, sillä yhtä jäsentallia kohden on vain 74 jäsentä. Jäsentallien määrä ei kuitenkaan anna tarkkaa kuvaa Keski-Suomen alueen tilanteesta, sillä talleja ja ratsastajia, jotka eivät kuulu Suomen Ratsastajainliittoon, voi olla ja onkin kyseisellä alueella huomattavasti enemmän. Huomioitavaa on myös, että tällä alueella oli enemmän ”en osaa sanoa” -vastauksia kuin muilla alueilla, joten todellinen tilanne alueen palveluiden kattavuudesta jää epäselväksi.



Kuva 10. Vastaajien mielipide ratsastuspalveluiden kattavuudesta alueittain.

Alueen ratsastuspalvelujen kattavuuteen voi olla vaikea ottaa kantaa, jos palvelujen kartoittamisen tarvetta ei ole ollut. Näin voi olla esimerkiksi henkilöillä, jotka ratsastavat vain omalla kotitallillaan tai yhdessä tietyssä paikassa, jonka olemassa olevat palvelut kattavat täysin kyseisen harrastajan tarpeet.

Suomen Ratsastajainliiton jäsenten ja tallien määrien ei siis voi sanoa olevan suoraan verrattavissa alueellisten palveluiden kattavuuteen. Syitä tähän on monia, kuten esimerkiksi jäsentallien koko ja palvelutarjonta eli

mikä on tallien asiakaskapasiteetti ja mitä palveluita he tarjoavat. Tämän lisäksi Suomen Ratsastajainliittoon kuulumattomia talleja on olemassa paljon ja tähän kyselyyn vastanneista iso osa ilmoitti ratsastavansa yksityistallilla, johon myös omat kotitallit voidaan luokitella mukaan. Kyselyn kokonaisvastausmäärät olivat myös osalla alueista niin pienet, että nämä tulokset eivät välttämättä anna alueiden tilanteista luotettavaa kuvaa ja näin ollen mitään merkittäviä johtopäätöksiä tuloksista ei pysty tekemään.

#### 7.4.2 Toiveet ja parannukset

Vastaajilta kysyttiin parannettavia asioita ja toiveita alueensa ratsastustarjontaan ja -palveluihin. Vaikka kysymys oli vapaaehtoinen, vain 4,6 % vastaajista jätti vastaamatta kysymykseen. Kysymykseen vastasi myös siis suurin osa niistäkin vastaajista, jotka pitivät oman alueen ratsastuspalveluja kattavina.

Eniten vastaajat toivoivat pienkursseja ja klinikoita, istuntaopetusta sekä vierailevia opettajia/valmentajia omalle tallille. Pienkursseja ja klinikoita oli toivonut peräti 41,6 % kysymykseen vastanneista. Istuntaopetusta toivoi 37,7 % ja vierailevia opettajia/valmentajia omalle tallille toivoi 37,4 % vastanneista. Näiden lisäksi toivottiin hevosen käsittelykursseja, hevostaitokursseja aikuisille sekä oheisliikuntapalveluja, kuten joogaa, pilatesta ja personal trainer -palveluja. Taulukossa 4 on nähtävissä kymmenen vastaajien eniten valitsemaa vastausvaihtoehtoa.

Taulukko 4. Kymmenen eniten vastaajien valitsemaa toivetta tai parannettavaa alueen ratsastustarjontaan/-palveluihin.

Vastausvaihtoehto	Vastausmäärä
Pienkursseja ja klinikoita	334
Istuntaopetusta	303
Vierailevia opettajia/valmentajia omalle tallille	300
Hevosen käsittelykursseja	289
Hevostaitokursseja aikuisille	265
Oheisliikuntapalveluja (pilates, jooga, personal trainer -palvelut)	257
Valmennuksia, koulu/este/mikä	193
Pienryhmiä	180
Maastoratsastusryhmiä	176
Yhteistyötä muiden lajien kanssa (esimerkiksi lajikokeiluja)	162

Alueellisessa vertailussa vastaukset mukailivat yleisiä tuloksia, vaikka vastausvaihtoehtojen järjestys hiukan poikkesi alueittain. Kuitenkin kuusi kaikkien alueiden eniten valittua vastausvaihtoehtoa oli kärkisijoilla myös

alueiden sisäisiä tuloksia tarkasteltaessa. Vain Keski-Suomen, Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Suomen alueiden vastaukset poikkesivat tästä hieman. Keski-Suomen tuloksissa oheisliikuntapalvelut eivät olleet niin kysytyjä. Sen sijaan pienryhmiä ja valmennuksia toivottiin. Valmennusta toivottiin etenkin este- ja kouluratsastuksessa. Kaakkois-Suomen alueella toivottiin istuntaopetuksen sijasta enemmän valmennuksia ja etenkin este- ja kouluratsastusvalmennukset olivat toivottuja. Pohjois-Suomen alueella yhteistyötä muiden lajien kanssa toivottiin, kun taas vierailevat valmentajat ja opettajat omalle tallille eivät tällä alueella olleet niin kysytyjä.

Kuuden yleisimmän vaihtoehdon jälkeen vastausten alueelliset erot tulevat selvemmin näkyviin. Mainittavampana niistä Etelä-Suomen alue, jossa maastoratsastusryhmät olivat toivotumpia kuin muilla alueilla. Maastoratsastusryhmiä toivovista Etelä-Suomen alueen vastaajista yli puolet asui pääkaupunkiseudulla, joten maastoratsastus voi ymmärrettävästi olla tällä alueella suuren väestötiheyden takia rajoitetumpaa muihin alueisiin verrattuna ja siksi myös toivotumpaa. Lounais-Suomen ja Hämeen alueella toivottiin valmennuksia este- ja kouluratsastuksessa, Itä-Suomen alueella taas yhteistyötä muiden lajien kanssa.

## 7.5 Vapaat kommentit

Kyselyn lopussa oli kohta ”muu vapaa sana” johon vastaajat saivat kirjoittaa avoimia kommentteja kyselyyn liittyen. Kommentteja tuli yhteensä 146 kappaletta. Vapaiden kommenttien avulla vastaajat pystyivät tuomaan mielipiteitään paremmin esille, jolloin alueellista tilannetta saatiin tutkittua hieman lähemmin. Vaikka kommentit olivat yksittäisten ihmisten yksilöllisiä ajatuksia, tukivat ne suurimmaksi osaksi edellisten kysymysten tuloksia.

Etelä-Suomen alueella hevosen hyvinvointi, käsittely ja käyttäytyminen puhuttivat. Etenkin teoriaopetusta, kuten erilaisia hevostaitokursseja ja hevosen käsittelykursseja kaivattiin paljon. Myös tallien toivottiin panostavan pelkän ratsastamisen opetteluun sijasta enemmän yleiseen hevosen kanssa toimimiseen ja hevosen hoitamiseen. Lisäksi asiakaspalveluun ja tallien tavoitettavuuteen toivottiin enemmän panostusta. Etenkin pienten, paikallisten tallien ja niiden tarjoamien palvelujen etsiminen on hankalaa. Sähköisten palvelujen ja toimintojen lisäämistä tiedon jakamiseen ja esimerkiksi ratsastustuntien varaamiseen toivottiin enemmän. Helsingin seudulta tulleissa kommentteissa ratsastustuntien ryhmäkokoja ja tuntien hintoja pidettiin liian korkeina. Kuitenkin tällä alueella ratsastuspalvelut yleisesti tuntuivat olevan kattavia ja valinnanvaraa oli monen mielestä riittävästi. Kasvukeskusalueilla pääkaupunkiseudun ympärillä ratsastuspalveluita oli tarjolla paljon. Palveluiden määrästä huolimatta ne eivät välttämättä olleet laadukkaita, joten määrän sijasta tulisikin keskittyä enemmän palveluiden laatuun. Lisäksi maastoratsastusreittejä kaivattiin enemmän etenkin ratsastuskoulujen yhteyteen. Kaupunkien toivottiin

osallistuvan ratsastusharrastuksen ja hevosityttöjen tukemiseen järjestämällä lisää ratsastukseen tarkoitettuja reittejä.

Myös Lounais-Suomen alueella hevostaitokurssit olivat toivottuja. Tämän lisäksi toivottiin kiinnitettävän junioritoiminnan lisäksi huomiota myös senioreille suunnattuun toimintaan niin ratsastuskouluissa kuin kilpailutoiminnassa. Kommenteissa toivottiin myös yhteisiä nettisivuja alueen hevospalveluista, jotta esimerkiksi alueella toimivat hevositytöt ja asiakkaat löytäisivät toisensa helpommin. Yleisesti ottaen Lounais-Suomen alueella ratsastuspalveluiden tarjonta oli kuitenkin hyvä. Etenkin Turun ja Salon alueella palveluja ja toimintaa tuntui olevan riittävästi.

Hämeen alueen kommenteissa ratsastuksen saama vähäinen tai olematon julkinen tuki ja kuntien heikko panostus harrastuspaikkojen, kuten maneisien ja ratsastusreittien rakentamiseen puhuttivat eniten. Etenkin suosittuna tyttöjen lajina ratsastuksen toivottiin nostavan asemaansa, sillä nykyinen kuntien malli tuntui suosivan enemmän ”poikien lajeja”. Tähän asiaan toivottiin ratkaisuja hevosityttöjen yhteistyön ja Suomen Ratsastajainliiton toiminnan avulla. Lisäksi Hämeen alueella toivottiin enemmän informaatiota alueen tapahtumista ja toiminnasta. Tampereen ja Hämeenlinnan alueella ratsastustarjontaa pidettiin melko kattavana, mutta oheisliikuntapalveluja toivottiin ratsastuksen tueksi. Myös tietoa hevosen hyvinvoinnista sekä hevosen hoitamisesta toivottiin lisäävän enemmän etenkin ratsastuskoulujen opetukseen.

Itä-Suomen alueella oltiin yleisesti ottaen tyytyväisiä alueen ratsastustarjontaan ja -palveluihin ja tapahtumia järjestettiin alueella riittävästi. Alueelle kuitenkin toivottiin enemmän yhteisiä maneesia, joita alueen ratsastajat voisivat vuokrata ja käyttää. Tämän lisäksi hevostaito- ja hevosen käsittelykurseja toivottiin lisää.

Myös Keski-Suomen alueella hevostaitokurssit olivat toivottuja. Erityisesti oman hevosen kanssa kurseille osallistumisen mahdollisuutta toivottiin.

Kaakkois-Suomen alueelle toivottiin jonkin verran enemmän kilpailutoimintaa sekä vierailevia valmentajia. Ratsastuspalvelujen tarjonta tuntui kuitenkin yleisesti ottaen olevan alueella hyvä. Etenkin Kouvolan alueen vastaajat pitivät toimintaa aktiivisena ja oheisliikuntapalveluja oli alueella tarjolla hyvin.

Pohjanmaan alueelta kommenteissa haluttiin enemmän tiedottamista alueen tapahtumista. Lisäksi kommenteissa oltiin sitä mieltä, että oikeaoppista hevosen hoitoa ja käsittelyä pitäisi opettaa ratsastuskouluissa enemmän.

Pohjois-Suomen alueella ratsastusmahdollisuudet tuntuivat olevan hyvin rajalliset. Ongelmia tuottivat ratsastuspaikkojen vähäisyys ja pitkät kulkumatkat. Kainuun alueelle toivottiin enemmän säännöllistä valmentautu-

mismahdollisuutta. Oulun seudulla palveluita tuntui kuitenkin olevan riittävästi ja erilaisten koulutusten järjestäminen oli aktiivista.

## 7.6 Alueiden puheenjohtajien näkemykset

Suomen Ratsastajainliiton alueiden puheenjohtajien haastattelut tehtiin sähköpostitse tai puhelimitse, jonka jälkeen haastatteluista tehtiin yhteenvedot.

### 7.6.1 Etelä-Suomi

Etelä-Suomen alueen puheenjohtajana vuonna 2016 toimineen Kati Honkasen (2016) mielestä ratsastustilanne on Etelä-Suomen alueella hyvä. Alueella on tällä hetkellä tarjolla runsaasti ratsastuskouluja ja täysihoitotalleja, eikä tilanne ole viiden vuoden sisällä juurikaan muuttunut.

Honkanen arvelee, että tulevaisuudessa suosiota kasvattavat irtotunnit, tallin asiakkailta mahdollisuus kilpailla tallilla, erikoistunnit kuten ratsastusterapia, sekä ratsastuspilates ja muut vastaavat palvelut. Myös oheispalvelut, kuten esimerkiksi lämmin kahvilatila tallin yhteydessä saavat alueella suuremman merkityksen. (Honkanen 2016.)

### 7.6.2 Häme

Marja Nuuttila (2017) Hämeen alueelta kuvaa alueen tämänhetkistä ratsastustilannetta vakaaksi. Tarjontaa on tarpeeksi, eikä ratsastuspaikoista ole pulaa. Talleista osa on selkeästi profiloitunut aikuis- tai lapsiharrastajiin. Kuitenkin asiakkaiden säännöllinen ratsastaminen ja ratsastuskertojen määrä on hiukan vähentynyt, mikä voi johtua siitä että ratsastukseen ei välttämättä voida taloudellisen tilanteen takia käyttää yhtä paljon rahaa kuin aikaisemmin. Viimeisen viiden vuoden aikana alueen ratsastuskoulujen asiakasmäärät ovat pienentyneet, jonka seurauksena myös ratsastustuntien ryhmiä on vähemmän. Samaan aikaan ratsastustarjonta kuitenkin on lisääntynyt alueella huomasti, joten asiakkailta on ollut enemmän valinnanvaraa ratsastuspaikoista. Asiakkaista on tullut entistä laatumietoisempia, jolloin he haluavat entistä laadukkaampaa opetusta ja laadukkaampia hevosia.

Vaikka ratsastus- ja tallipalveluiden osalta tilanne on Hämeen alueella hyvä, voisi palveluiden näkyvyyttä parantaa tehokkaammalla markkinoinnilla. Palveluiden tulisi olla etenkin uusille harrastajille helpommin löydettävissä. Lisäksi alueellista yhteistyötä voitaisiin lisätä entisestään. (Nuuttila 2017.)

### 7.6.3 Itä-Suomi

Itä-Suomen alueen puheenjohtaja Janne Lappi (2017) kertoo, että alueen ratsastus- ja tallitarjonnassa on paljon eroja alueen sisällä. Koska harrastajamäärä koko alueella on suhteellisen pieni, on tarjonta keskittynyt lähinnä isoimpiin keskuksiin, jossa ihmisiä on eniten.

Suurin muutos alueen ratsastustilanteessa on ollut se, että tallit eivät enää saa asiakkaita niin sanotusti automaattisesti, vaan asiakkaiden saamiseen yrittäjien täytyy myös nähdä vaivaa. Keinoja asiakkaiden tavoittamiseen ovat esimerkiksi aktiivisuus sosiaalisessa mediassa, palveluiden monipuolistaminen ja erikoistuminen. Alueen ratsastustarjonnassa vaelus- ja matkailupalvelut ovat olleet suosittuja ja Lappi arvelee niiden suosion jatkuvan vahvana myös tulevaisuudessa. Luultavasti myös perinteinen ratsastuskoulutoiminta voi joutua uusien asiakkaita hankkiakseen lisäämään palveluihinsa toimintoja matkailun puolelta, sillä luonnon merkitys hevosharrastamisessa on korostunut ja harrastajat haluavat kokea hevosen kanssa elämyksiä. (Lappi 2017.)

Kysynnän kasvaessa matkailupalveluiden tarjontaa saisi lisätä alueen luontokohteita ja vaellusreittejä hyödyntäen. Myös hevosityrittäjien välistä verkostoitumista ja yhteistyötä, sekä palvelujen yhtenäistämistä voisi kehittää. Esimerkiksi ratsastuskoulujen ja matkailupalveluihin erikoistuneiden hevosityrittäjien tulisi pohtia, mitä kaikkia osapuolia hyödyttäviä asioita he voisivat toisilleen tarjota, kuten esimerkiksi vaellusreittien jakaminen. (Lappi 2017.)

### 7.6.4 Kaakkois-Suomi

Kaakkois-Suomen alueen puheenjohtaja Teija Mukala uskoo, että alueen tämänhetkiset tallit täyttävät melko hyvin useimpien harrastajien yksilölliset kriteerit. Kriteereitä ovat muun muassa yksilöllinen opetus, turvallisuus, tallin hyvä henki, sopiva hinta, sekä mahdollisuus kilpailemiseen. Osa harrastajista on myös kiinnostunut erilaisista ratsastuksen lajeista. Pienlajien, kuten islanninhevosten, lännenratsastuksen ja valjakkoajon harrastajille alueella ei kuitenkaan ole paljon harrastusmahdollisuuksia. Harrastustoimintaa pienlajeissa on jonkin verran, mutta toiminta on alueella hyvin vähäistä. (Mukala 2017.)

Mukala uskoo, että tulevaisuudessa joidenkin tallien toiminnassa erikoistuminen tulee näkymään enemmän. Esimerkiksi ratsastustunnit vain tavoitteellisille ratsastajille, pienryhmät, maastoratsastuskokemukset ja ratsastuselämykset nousevat tallien palvelutarjontaan perinteisen ratsastuskoulutoiminnan rinnalle. Mukalan mielestä erikoistumista voisi tapahtua enemmän jo nyt ja erikoistuminen tulisi nähdä enemmän mahdollisuutena. Sama talli voi esimerkiksi erikoistua useampaan asiaan, jotka tukisivat jollain tavalla toisiaan tai visioida jotain aivan uutta ja hienoa vanhan rinnalle. (Mukala 2017.)

### 7.6.5 Keski-Suomi

Ulla Kelonen Keski-Suomen alueelta pitää alueen ratsastustilannetta hyvänä ratsastajien tarpeiden ja tallien palveluntarjonnan osalta. Alueen tilanne ei ole tallien osalta muuttunut viimeisen viiden vuoden aikana. Sen sijaan harrastajien laatutietoisuus on selvästi kasvanut. Harrastajat ovat muuttuneet entistä laatutietoisemmiksi niin hevosten, kuin tallien palveluidenkin suhteen. (Kelonen 2016.)

Kelonen toivoo, että yhteistyöhön panostettaisiin alueella enemmän. Yhteistyötä tarvittaisiin etenkin kilpailujen ja muiden tapahtumien järjestämiseksi. (Kelonen 2016.)

### 7.6.6 Lounais-Suomi

Lounais-Suomen puheenjohtaja Kirsi Siivosen mielestä alueen tarjonta on hyvä ja monipuolinen. Talleilla on erilaisia kohderyhmiä ja esimerkiksi osatalleista on kohdentanut toimintansa joko aikuisiin tai lapsiin. Lisäksi maneesija on useilla talleilla. Yleisen taloustilanteen vuoksi joillakin paikkakunnilla on talleista jopa ylitarjontaa, mutta asian toivotaan korjaantuvan taloustilanteen parantuessa ja kysynnän lisääntyessä. (Siivonen 2016.)

Alueen tilanne on pysynyt melko samana viimeisten vuosien aikana tallien osalta, mutta asiakkaiden vaatimustaso on noussut. Esimerkiksi hevosten halutaan olevan yhä turvallisempia ja osaavampia eikä hevosta välttämättä haluta laittaa itse kuntoon. Maneesissa halutaan ratsastaa talvisin ja kunnollisia sosiaaliloja kaivataan talleille. Etenkin aikuiset ovat valmiita matkustamaan pidemmän matkan tallille, jossa puitteet ovat hyvät. Junioreiden osuus talleilla on vähentynyt ja aikuisratsastajia on suhteessa enemmän. Ratsastuskouluilla on siirrytty auktoriteettisuhteesta enemmän asiakassuhteeseen. Talliuskollisuuden sijaan käydään eri talleilla. Eläinsuojeluasioissa ollaan tarkempia ja niihin puututaan herkemmin. Myös muista epäkohdista, kuten opetuksen ja hevosten tasosta saataan valittua herkemmin kuin aikaisemmin. (Siivonen 2016.)

Lounais-Suomessa erilaiset tapahtumat ja klinikat kiinnostavat harrastajia. Lisäksi tallien siistit tilat, mukavat hevoset ja hyvä ilmapiiri kasvattavat merkitystään. Iäkkäämpien harrastajien huomiointi, ratsastuksenopettajan valmius henkilökohtaiseen keskusteluun asiakkaan kanssa, sekä ennakoluuloton yhteistyö erilaisten toimijoiden kanssa ovat asioita, joihin ratsastusyrittäjän olisi hyvä jatkossa panostaa. (Siivonen 2016.)

Siivonen lisäisi alueen tarjontaan enemmän lyhyitä teemakursseja, jotka voisivat sisältää muutakin kuin ratsastusta, kuten esimerkiksi teoria- ja hoitokursseja. Kurssin järjestämisessä tallit voisivat tehdä yhteistyötä ratsastusseurojen kanssa. (Siivonen 2016.)

### 7.6.7 Pohjanmaa

Pohjanmaan alueen puheenjohtaja Pirjo Tammela kertoo, että alueen ratsastuskoulut ovat keskittyneet isoimpien kaupunkien ympärille. Ratsastuskoulut ovat tasokkaita ja tarjoavat monipuolisia palveluita. Pienimuotoista ratsastuspalvelua tarjoavia talleja löytyy joka kunnasta, mutta kaikissa opetuksen ja hevosten taso ei välttämättä ole kovin korkealla. Viimeisten vuosien aikana kaupunkien läheisyyteen on noussut uusia, tasokkaita talleja. (Tammela 2017.)

Tammela uskoo, että Pohjanmaan alueella elämyksiä ja pehmeitä arvoja tuottavat tallit kasvattavat suosiotaan. Lisäksi kiireinen kaupunkielämä sekä luonnosta ja eläimistä vieraantumisen antavat jatkossa maaseudun rauhaa tarjoaville toiminnoille suuremman merkityksen. (Tammela 2017.)

Tammelan mielestä alueen ratsastus- ja tallipalveluiden näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa voisi lisätä nykyistä enemmän. Lisäksi profiloitumiseen pitäisi kiinnittää enemmän huomiota ja palveluita tulisi tarjota täsmällisemmin tietyille ihmisryhmälle sen sijaan, että tarjoaa kaikille kaikkea. (Tammela 2017.)

### 7.6.8 Pohjois-Suomi

Satu Myllykangas (2017) kertoo, että isolla Pohjois-Suomen alueella ratsastustilanne on harrastajamäärään nähden hyvä. Ratsastustalleja on jo pitkään ollut alueella melko sama vakiomäärä, sillä lopettavien talliyrittysten tilalle nousee uusia yrityksiä.

Myllykangas arvelee, että perinteisten ratsastuskoulujen sijaan uudet palvelut ja toiminnot nostavat suosiotaan. Näitä ovat muun muassa aikuisille harrastajille suunnatut palvelut, elämysten toteuttaminen, pohjoisen matkailu, sekä vaellus- ja maastoratsastus islanninhevosilla ja suomenhevosilla. Kasvukeskuksissa ratsastuskoulutoiminta ja perinteiset palvelut säilyttävät kuitenkin paikkansa. (Myllykangas 2017.)

Tarvetta ratsastus- ja tallipalveluiden muutoksiin alueella ei Myllykankaan mielestä ole. Myllykangas uskoo, että talliyrittäjät eivät lähde toimintaan kepein perustein vaan tietävät tarkkaan jo etukäteen mihin ovat ryhtymässä.

## 8 TULOSTEN YHTEENVETO

Kyselyyn vastanneista suurin osa oli jo kokeneita aikuisratsastajia. Yli puolella oli oma hevonen tai vuokrahevonen. Harrastaminen oli säännöllistä ja tavoitteellista, minkä takia suurinta osaa kyselyyn vastanneista voidaan kutsua sitoutuneiksi lajin harrastajiksi. Kokemus ja sitoutuneisuus lajiin

antavat lisäarvoa tutkimuksen tuloksille, sillä nämä harrastajat luultavammin tietävät paremmin mitä palveluita haluavat. Lisäksi he tuntevat tai ovat tutustuneet alueensa ratsastus- ja tallipalveluihin jo pidemmällä aikavälillä, joten he osaavat arvioida ja vertailla alueen palveluiden kehitystä ja laatua.

Tuloksista kävi ilmi, että vastaajille tärkeimpiä asioita ratsastuksessa oli hevosten kanssa toimiminen, itsensä kehittäminen ja henkinen hyvinvointi. Jo KPMG:n (2015) tekemässä jäsen- ja harrastajatutkimuksessa nämä asiat nousivat esille harrastajille tärkeimpinä asioina. Kyseisessä tutkimuksessa kävi ilmi, että hevonen on ylivoimaisesti houkuttelevin tekijä lajin pariin ja lajin parissa pysymiseen. Hevonen kiehtoo ja koukuttaa ihmisiä. Ei siis yllätä, että hevosen kanssa toimiminen oli tässäkin tutkimuksessa vastaajille tärkein asia sekä yleisesti että alueellisesti tarkasteltuna.

Hevosen jälkeen tärkeimmiksi asioiksi ratsastuksessa nousivat itsensä kehittäminen ja henkinen hyvinvointi. Itsensä kehittämisen tarve voi viitata niin hevostaitojen kuin ratsastuksen opetteluun. Itsensä jatkuva kehittäminen on hevosten kanssa toimiessa tärkeää, sillä hevoset ovat ihmisten tapaan yksilöitä ja ne käyttäytyvät ja toimivat eri tavoin. Etenkin monia eri hevosia ratsastaessa ja käsitellessä voi huomata, että niiltä jokaiselta voi oppia jotain uutta. Toiset ovat esimerkiksi herkempiä ja tarvitsevat rauhallisen ratsastajan tai käsittelijän, toiset taas itsepäisempiä ja tarvitsevat napakamman ratsastajan tai käsittelijän. Oppiminen hevosten kanssa ei siis lopu koskaan vaan ratsastuksen ja hevostaitojen opettelu on enemmänkin elämänmittainen, jatkuva prosessi.

Henkisen hyvinvoinnin tärkeys näkyi KPMG:n (2015) tutkimuksen lisäksi ratsastuksen trendeissä ja koko hevostalouden muutoksen suunnassa. Saastamoinen (2014, 62) puhui uudesta hevostaloudesta, jossa hevosten käyttö sosiaali- ja terveyspalveluissa ja Green Care -toiminnassa tulee kasvamaan. Tästä ja tutkimuksen tuloksista voi päätellä, että hevonen toimii merkittävänä ”henkisenä parantajana” erityisryhmille, mutta myös tavallisille harrastajillekin ja sen merkitys tulee korostumaan tulevaisuudessa. Etenkin alueellinen keskittyminen ja kaupungistuminen kasvattaa harrastajien tarvetta saada vastapainoa hektiseen elämään, jolloin rauhoittuminen hevosen kanssa toimii henkisen hyvinvoinnin lisäämiseen ja ylläpitämiseen.

Myös valmentautuminen ja kouluttautuminen, fyysisen kunnon ylläpitäminen ja kehittäminen sekä ystävät ja yhteisöllisyys olivat tutkimustulosten mukaan harrastajille tärkeitä asioita. Hyttinen (2012, 6) totesi luvussa 4, että hevosharrastajilla on laajat sosiaaliset verkostot, joten myös ystävien ja yhteisöllisyyden voi olettaa olevan heille tärkeitä. Kuitenkaan uusiin ihmisiin tutustumista ei pidetty niin tärkeänä asiana. Tuloksista voi päätellä, että tallille mennään ensisijaisesti hevosten takia eikä muihin ihmisiin tutustumisen vuoksi. Kun tallilla viettää aikaa samanhenkisten

ihmisten kanssa, joilla on samat kiinnostuksenkohteet, on hyvin todennäköistä, että erilaisia verkostoja muodostuu väkisinkin. Kun verkostot ovat muodostuneet, ne saattavat myöhemmin muuttua harrastajalle yhä tärkeämmäksi ja alkavat kuvastaa ystävyyttä ja yhteisöllisyyttä. Talleilta ja muista harrastuspaikoista ei siis lähdetä hankkimaan ystäviä, mutta kun ystävyysuhteita ja yhteisöllisyyttä on harrastuksen myötä muodostunut, nousevat ne tärkeiksi tekijöiksi harrastuksessa. Ystävät ja yhteisöllisyys voivat olla hevosten ohella myös merkittävä osa harrastajan henkistä hyvinvointia.

Kun kyselyssä saadut harrastajille tärkeimmät asiat liitetään KPMG:n (2015) tutkimuksen harrastajasegmentteihin, saadaan tämän kyselyn vastaajat luokiteltua ”luontoihmisiin” ja ”huolehtijoihin”. Luontoihmisten arvotekijöitä kuvaavia tekijöitä olivat muun muassa luonnossa liikkuminen, eläinten hoitaminen ja henkinen tasapaino. Huolehtijoita kuvaavia tekijöitä olivat yhteisöllisyys, sosiaalisuus, oppiminen ja kehittyminen, sekä fyysinen kunto. Vertailemalla luontoihmisten ja huolehtijoiden esiintymistä alueittain voidaan todeta, että Etelä-Suomen, Lounais-Suomen, Kaakkois-Suomen ja Pohjanmaan alueilta luontoihmisiä kuvaavia tekijöitä esiintyy useammin, kun taas Hämeen, Itä-Suomen ja Keski-Suomen alueilla esiintyy enemmän huolehtijoihin kuuluvia tekijöitä. Pohjois-Suomen alueella näitä tekijöitä oli saman verran. Alueellisen vertailun vuoksi tarkasteluun otettiin myös kilpailijoiden segmentti, jota kuvaaviin tekijöihin kuului muun muassa kilpaileminen, mikä tässäkin tutkimuksessa oli yhtenä vastausvaihtoehtona. Kilpailijoiden segmenttiin viittaavia vastauksia ilmeni kyselyssä hyvin vähän. Vähiten niitä esiintyi kuitenkin Pohjois-Suomen, Pohjanmaan ja Etelä-Suomen alueella. Nämä tulokset osoittavat, että vähiten kilpailemisesta kiinnostuneita harrastajia oli Pohjois-Suomen, Pohjanmaan ja Etelä-Suomen alueella.

Suurin osa kyselyyn vastanneista piti alueensa ratsastuspalveluja kattavina. Etenkin Etelä-Suomen, Hämeen ja Itä-Suomen alueella palveluita pidettiin kattavina, sillä palveluja kattavina pitäneitä vastaajia oli näillä alueilla yli 70 %. Tilastollisesti Etelä-Suomen alueen ratsastus- ja tallipalvelutilanne on muihin alueisiin verrattuna otollisin. Alueella on kaikista alueista eniten Suomen Ratsastajainliiton jäsentälle ja ylivoimaisesti eniten jäseniä, joten ratsastustoiminnan voidaan päätellä olevan Etelä-Suomen alueella hyvin aktiivista. Iso harrastajamäärä myös takaa, että alueen palveluille riittää kysyntää ja kysyntä taas pitää nykyiset palvelut toiminnassa sekä mahdollisesti myös lisää tarjonnan määrää jatkossa. Kuitenkin asukasmäärältään isoja ja tiheästi asuttuja alueita voi vaivata harrastuspaikkojen rajallisuus. Tämä voi näkyä etenkin tiheästi asutulla pääkaupunkiseudulla, mutta myös muilla kaupunkialueilla ja nopeasti kasvavissa kasvukeskuksissa. Näille alueille uusien tallien rakentaminen on hankalampaa ja nykyisten tallien laajentaminen ei välttämättä ole tilanpuutteen vuoksi mahdollista. Myös maastoratsastusreittien lisääminen ja monipuolistuminen vaikeutuu mitä lähemmäs kaupunkeja ja tiheimmin asuttuja alueita mennään.

Ratsastuksen saama vähäinen julkisen sektorin tuki puhuttivat tutkimuksen vapaissa kommenteissa etenkin Etelä-Suomen ja Hämeen alueella. Ratsastustallien, -kenttien ja maneesien rakennus ja kunnostus vaativat valtavia investointeja ja ne ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta pääsääntöisesti täysin yksityisin varoin kustannettuja. Ruotsissa taas kuntien tuki on aktiivista ja kunnat tarjoavat puitteet ratsastuskoulutoiminnalle, mikä vähentää toimintaa pyörittävän seuran tai yrityksen kustannuksia. Ruotsin toiminta edistää myös sukupuolten välistä tasa-arvoa, sillä tyttöjen ja poikien harrastuspaikkojen rakentamiseen myönnetään tukea samalla tavoin. (Laine 2014, 85.) Myös liikuntalaissa (2015/390 § 5) on säädetty kunnan vastuusta, jossa sen tulee luoda edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle 1) järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen 2) tukemalla kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta, sekä 3) rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Ruotsin mallia tulisi hyödyntää Suomessa enemmän, sillä ratsastus on ylivoimaisesti tyttöjen ja naisten suosittu harrastus ja yhteiskunnan tulisi tukea yhtä lailla tyttöjen ja poikien harrastuksia.

Vaikka kyselyn tuloksissa suurin osa alueen vastaajista olikin tyytyväisiä nykyisiin palveluihin, voidaan jokaisella alueella nähdä myös jotain parannettavaa. Yleisesti eniten toivottiin pienkursseja ja klinikoita, istuntopetusta ja vierailevia valmentajia ja opettajia omalle tallille. Nämä tulokset viittaavat harrastajien haluun oppia ja kehittää itseään ratsastajana. Myös oheisliikuntapalvelut olivat myös toivottuja. Oheisliikuntapalveluiden kysynnän voi liittää haluun ylläpitää ja kehittää fyysistä kuntoa, jota pelkällä ratsastusharrastuksella ei saavuteta. Kyselyssä oheisliikuntapalvelut olivat toivottuja etenkin Pohjois-, Kaakkois- ja Itä-Suomen sekä Hämeen alueella. Suomen Ratsastajainliiton Tallihakurin mukaan Hämeen alueella on tällä hetkellä kolme oheisliikuntapalveluja tarjoavaa tallia, kun Itä- ja Kaakkois-Suomen alueella niitä on vain yksi. Pohjois-Suomen alueella taas ei ole yhtään oheisliikuntapalveluja tarjoavaa tallia. Markkinoilla voisi siis olla rako oheisliikuntapalveluja tarjoaville talleille etenkin näillä edellä mainituilla alueilla.

Hevostaitokurssit ja hevosen käsittelykurssit olivat myös hyvin toivottuja ja ne puhuttivat vapaissa kommenteissa. Esimerkiksi ratsastuskouluille haluttiin enemmän hevosen hoitamista ja kuntoon laittoa, sillä useissa ratsastuskouluissa hoitaja tai edellinen/seuraava ratsastaja hoitaa hevosen kuntoon ennen tai jälkeen ratsastuksen, jolloin ratsastaja ei saa tarpeeksi kokemusta hevosen hoidosta, käsittelystä ja varusteiden laitosta. Hevosten kanssa toimiessa on tärkeää ymmärtää ja osata lukea hevosta ja sen eleitä. Lisäksi hevosta on osattava käsitellä oikein molemminpuolisen luottamuksen saavuttamiseksi. Hevonen tarvitsee myös hyvää hoitoa pysyäkseen terveenä. On siis hyvin ymmärrettävää, että hevosen kanssa toimivat haluavat oppia hevostaitoja ja hevosen käsittelyä, sillä hevonen on ratsastajalle tärkeä niin henkisesti kuin fyysisesti. Hevosen terveys ja

hyvinvointi ovat ratsastuksen perusedellytyksiä, joiden ylläpitäminen on ihmisten vastuulla.

Hanna Tainan (2016) opinnäytetyössä käsiteltiin hevosen hyvinvointia ja työn tutkimuksessa selvitettiin muun muassa ihmisten hevostaitojen osaamista ja halua oppia niitä lisää. Tutkimuksen tuloksista selvisi, että hevosen hyvinvointi on ihmisille tärkeää ja vaikka ihmiset tuntisivatkin osaavansa hevostaitoja kohtalaisesti, halutaan niitä silti oppia lisää. Tainan opinnäytetyön tulosten voi siis sanoa tukevan tämän työn tuloksia siinä, että hevosen hyvinvointi ja hevostaidot on hevosten kanssa toimiville merkittäviä asioita.

Suomen Ratsastajainliitto tarjoaa seuroille ja talleille mahdollisuuden järjestää Kari Vepsän hevostaitokoulutuksia, joista löytyy tietoa Suomen Ratsastajainliiton seuratoiminnan sivuilta. Sivuilta löytyy myös tietoa Hevosen Hyvinvointi -koulutuskiertueesta, joka on ihmisen ja hevosen hyvinvointia edistävä koulutuskokonaisuus. Kiertuetta toteutetaan Suomen Ratsastajainliiton alueilla ja se on suunnattu kaikille hevosen hyvinvoinnista kiinnostuneille. (Suomen Ratsastajainliitto, n.d. m)

Koska hevostaito- ja hevosen käsittelykurssit olivat kyselyn mukaan toivottuja, päätettiin kurssitarjontaa kartoittaa vielä netistä ja selvittää, onko Suomen Ratsastajainliiton tarjoamien kurssien lisäksi tarjonta todella vähäistä vai ovatko ne vaikeasti löydettävissä. Etsinnässä kävi ilmi, että kurseja on netissä tarjolla jonkin verran, mutta ne olivat melko hajaautusti eri sivustoilla, jolloin niiden etsiminen hankaloituu. Sivustolle, josta löytyisi kouluttautuneiden ja pätevien opettajien järjestämiä monipuolisia ja laadukkaita kurseja samasta paikasta, voisi olla paljonkin kysyntää. Kurssitarjonnan selaaminen yhdellä sivustolla sekä kurseille ilmoittautuminen helposti netin kautta tekisi kurssien ”shoppailusta” kuluttajille helppoa ja nopeaa. Helppous ja nopeus korostuvat osana modernia elämäntapaa (Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry 2017), jossa palveluiden tulisi olla mahdollisimman helposti ja nopeasti asiakkaiden saatavilla.

Palveluiden etsimisen helppous lisää tarvetta entistä näkyvämpään markkinointiin, mikä näkyi myös tämän tutkimuksen vastauksissa. Kyselyn vastaajat usealla alueella kokivat, että tiedotus alueen tapahtumista ja alueella toimivista hevospalveluista on tällä hetkellä jokseenkin puutteellista ja sitä tulisi lisätä tai kehittää. Myös alueiden puheenjohtajat kannustivat yrittäjiä panostamaan markkinointiin ja palveluiden löydettävyyteen enemmän. Tuloksia tarkastellessa sai myös kuvan, että monista hevosalan palveluista liikkuu tietoa vain puskaradion kautta.

Suomen Ratsastajainliiton jäsentallit ja niiden tarjoamat palvelut ovat helposti löydettävissä Tallihakurissa (Suomen Ratsastajainliitto n.d. k), mutta liiton ulkopuolisille talleille ei ole olemassa yhteistä tallirekisteriä. Siksi etenkin Suomen Ratsastajainliiton ulkopuolisten talliyritysten ja muiden hevosalan yritysten tulisi panostaa näkyvyyteen esimerkiksi net-

tisivuillaan tai sosiaalisen median kanavilla. Olemassa olevat nettisivut ja niiden löydettävyyttä ei kuitenkaan yksin riitä, vaan sivujen tulisi olla myös tarpeeksi kattavat ja kertoa lukijalleen tarjottavista palveluista mahdollisimman tarkasti. Lisäksi hyvin suunnitellut ja tyylikkäävät sivut antavat yrityksestä laadukkaan ja huolitellun kuvan. Sivuston tietojen tulisi olla myös ajan tasalla, sillä puutteellisten tai viallisten nettisivujen takia yritys voi menettää potentiaalisia asiakkaita.

Palveluiden löytämisen ja ostamisen helppous ja nopeus koskee myös ratsastustuntien ostoa, sillä netissä ratsastustunnin varaaminen on asiakkaalle yksinkertaista ja vaivatonta. Nettivaraustoiminto myös helpottaa ratsastustuntien sitoutumatonta shoppailua. Harrastamiseen sitoutumattomuus näkyy irtotuntien ostamisena eri talleilta, jolloin yhteen talliin ei tarvitse sitoutua kausikortilla. Ratsastustuntien shoppailulla voi myös vaikuttaa harrastamisen sääntelyyn, jolloin tunnille ei tarvitse mennä joka viikko vaan on mahdollisuus pitää taukoja ja harrastaa esimerkiksi tilanteen tai omien aikataulujen mukaan.

Tutkimuksen perusteella ja tallien palvelutarjontaa kartoittamalla tuntuu palveluiden kattavuus rajautuvan lähinnä perinteisiin ratsastuskouluihin ja muihin tuntitoimintaa tarjoaviin talleihin. Perinteisiä ratsastuspalveluja, kuten koulu- ja esteratsastusta tarjoavia talleja löytyi kaikilta alueilta riittävästi, mutta erikoispalveluita ja pienlajien harrastusmahdollisuuksia oli alueilla hyvin vaihtelevasti saatavilla. Lisäksi palvelutarjoajien etsiminen on hankalaa, mikäli talli ei ole Suomen Ratsastajainliiton jäsentalli tai laji Suomen Ratsastajainliiton alaisuuteen kuuluva ratsastuslaji.

Kuitenkin tämän tutkimuksen tulosten perusteella suurin osa oli tyytyväisiä perinteiseen ratsastuskoulutoimintaan ja sen tarjoamiin palveluihin. Noin puolet kyselyyn vastanneista oli hevosenomistajia, joilla tarpeet ja harrastustavat olivat erilaisia ja poikkesivat hieman niiden harrastajien tarpeista, joilla ei ollut omaa hevosta. Myös hevosenomistajissa on eroja, sillä toiset valmentautuvat tavoitteellisesti ja kilpailevat, toiset taas harrastavat omaksi ilokseen ilman suurempia tavoitteita. Oma hevonen tuo enemmän vapautta harrastamiseen, jolloin tarve erilaisille ratsastuspalveluille kasvaa. Toisaalta taas oma hevonen voi sitouttaa ratsastajan harrastamaan tietyin ehdoin, jolloin hevosenomistajilla ei ole laajalle palvelutarjonnalle samanlaista tarvetta kuin niillä harrastajilla, joiden ei tarvitse harrastaa oman hevosen ehdoilla. Hevosenomistajilla ei välttämättä ole samanlaista tarvetta esimerkiksi maastoratsastustunteihin tai alkeisryhmiin kuin muilla harrastajilla. Hevosenomistajat eivät siis välttämättä käytä palveluita samalla tavalla kuin muut harrastajat, jolloin he eivät välttämättä ole tälle tutkimukselle yhtä ideaali kohderyhmä kuin ne, joilla ei ole omaa hevosta.

## 9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kyselyyn saadut vastausmäärät vaihtelivat hyvin paljon alueittain. 329 vastausta, eli yli kolmasosa kyselyn koko vastausmäärästä saatiin Etelä-Suomen alueelta. Kysely oli Ratsastajainliiton nettisivujen lisäksi esillä Helsinki International Horse Show'ssa, jonka kävijäkunta on oletettavasti painottunut Etelä-Suomen alueelle ja muille lähialueille. Hämeen ja Lounais-Suomen alueilta vastauksia saatiin yli 100, mitä voidaan pitää hyvänä määrinä kyseisten alueiden ratsastustilanteen hahmottamiseen. Kuitenkin Kaakkois-Suomen, Keski-Suomen ja Pohjanmaan alueilta saatiin alle 50 vastausta. Pohjanmaan alueen vastausmäärä oli vain 27, jota voi sanoa jo huomattavan vähäiseksi vastausmääräksi. Tämän takia etenkin Pohjanmaan alueen tuloksista ei saatu tehtyä merkittäviä johtopäätöksiä alueellista vertailua varten. Alueiden vastausmäärien erot tulivat esille osassa kysymyksissä, kun pienten vastausmäärien alueiden vastaukset poikkesivat muiden alueiden vastauksista.

Epäselväksi kuitenkin jäi, johtuivatko alueellisessa vertailussa esiin tulleet poikkeamat suurista vastausmäärien eroista eri aluilla vai oliko alueelliset eroavaisuudet ”todellisia” ja antoivatko ne oikean kuvan alueen ratsastajista. Luotettavampien alueellisten tulosten saamiseksi olisi vastausmäärän pitänyt olla joka alueelta riittävän suuri ja vastauksia olisi pitänyt olla suunnilleen yhtä paljon joka alueelta.

Huolimatta vastausmäärien suurista eroista alueittain saatiin vastauksia kuitenkin hyödynnettyä etenkin yleisellä tasolla. Vastauksista saattoi havaita niin yhteiskunnassa kuin ratsastuksessa vallitsevia trendejä ja tulevaisuuden suuntauksia. Alueiden puheenjohtajien haastattelut antoivat lisäarvoa etenkin niiden alueiden vastauksille, mitä oli vähiten. Vastauksen ja haastatteluiden avulla pystyttiin hahmottamaan alueen tilannetta paremmin ja luomaan kehyksiä kunkin alueen ratsastajan profiilille.

Tutkimustuloksen perusteella ratsastus- ja tallipalveluiden osalta tilanne on yleisesti ottaen tällä hetkellä hyvä kaikilla alueilla. Niin suurin osa harrastajista kuin alueiden puheenjohtajakin pitävät alueiden palveluita nykyisellään kattavina. Alueiden tilanteet ratsastus- ja tallipalveluiden osalta ovat päällisin puolin melko samanlaiset. Vain lähemmin tarkasteltaessa tulee pieniä eroavaisuuksia, mutta nämäkään eivät ole mittavia. Alueellisesti vertailtuna ratsastajien tarpeet ovat hyvin samankaltaiset ja vallitsevat harrastustrendit ovat nähtävissä kaikilla alueilla. Etenkin kaupungeissa ja kasvukeskuksissa ratsastajien harrastaminen on samanlaista alueesta riippumatta. Enemmän eroavaisuuksia löytyisi varmasti vertailemalla saman alueen kaupungissa ja maaseudulla asuvia ratsastuksen harrastajia ja heidän tarpeitaan. Vastaavan tutkimuksen voisi toteuttaa kunkin alueen sisällä, jolloin tutkimuksessa keskityttäisiin ainoastaan tiettyyn alueeseen ja sen ratsastajiin, sekä vertailtaisiin alueen sisäistä tilannetta, esimerkiksi ”kaupunki vrt. maaseutu”. Tietylle alueelle kohdennettu tutki-

mus hyödyttäisi kyseisen alueen hevosityttäjiä ja ratsastajia enemmän, sillä tässä tutkimuksessa saatiin vain kevyt pintaraapaisu kaikkien alueiden tilanteista.

Tämän tutkimuksen kaltainen yleistä sekä alueellista ratsastus- ja tallipalvelutilannetta selvittävä jatkotutkimus olisi mielenkiintoista tehdä myöhemmin. Tutkimuksessa voitaisiin selvittää, miten trendit ja muutokset ovat vaikuttaneet palvelutarjontaan ja ovatko ratsastajien tarpeet muuttuneet. Lisäksi olisi kiinnostavaa nähdä, miten erikoistuminen on tullut näkyviin tallien palvelutarjonnassa, sekä miten perinteiset ratsastuskoulut ovat säilyttäneet paikkansa. Ovatko ratsastuskoulut esimerkiksi joutuneet kehittämään toimintaansa ja mitä muutoksia ne ovat tehneet. Myös alueiden puheenjohtajien haastattelut olisi kiinnostavaa tehdä esimerkiksi viiden vuoden päästä uudelleen ja vertailla niitä vastauksia tämän tutkimuksen vastauksiin.

Vallitsevat trendit yhteiskunnassa vaikuttavat myös harrastustottumuksiin ja -tapoihin, jotka taas vaikuttavat palveluiden kysyntään. Tämänhetkisten trendien mukaan erikoistumisen tarve kasvaa ja sitä kaivataan myös perinteisten ratsastuskoulujen toimintaan. Koska etenkin hevosen kanssa toimiminen, hevostaitojen oppiminen, henkinen hyvinvointi ja itsensä kehittäminen nousivat tämän tutkimuksen tuloksissa ratsastuksen tärkeimmiksi asioiksi, tulisi sellaisia palveluita pyrkiä luomaan, jotka pystyvät näitä asioita tuottamaan harrastajille niin nyt kuin jatkossa. Ratsastus- ja tallipalvelutilanteet voivat muuttua tulevaisuudessa alueiden sisällä, kun asukasmäärät kaupungeissa ja kasvukeskuksissa lisääntyvät tai harvaan asutulla seudulla vähenevät. Alueellisia eroja ei kuitenkaan välttämättä tule esiin, sillä kaikilla Suomen Ratsastajainliiton alueilla on alueen sisällä sekä kaupunkialuetta että harvaan asuttua maaseutua.

Ratsastuksen tulevaisuus näyttää kuitenkin tällä hetkellä valoisalta ja lajin voi hyvin odottaa kasvattavan asemaansa yhtenä suosituimmista harrastuslajeista. Lajin suosio kasvaa etenkin aikuisten naisten keskuudessa ja palveluntarjoajat ymmärrettävästi kohdentavat palvelujaan enemmistön tarpeiden mukaan. Suurten väestöryhmien ikääntyessä myös kaikenlaisen senioritoiminnan voi olettaa lisääntyvän entisestään. Kuitenkin samalla olisi hyvä muistaa ratsastuksen marginaaliryhmät eli pojat ja miehet, sekä yleensäkin koko lasten ja nuorten ryhmä, jonka osuus kaikista harrastajista on viime vuosina pienentynyt. Lajin markkinointi tulisi siis olla suunnattu myös näitä ryhmiä ajatellen, jolloin se voisi houkuttaa uusia harrastajia myös "laatikon" ulkopuolelta sekä tietenkin pitää nykyiset harrastajat edelleen lajin parissa. Ratsastus on tasa-arvoinen laji, jossa kaikenikäiset miehet ja naiset voivat harrastaa ja kilpailla yhdenvertaisina. Ratsastus mukautuu erilaisten harrastajien tarpeisiin monipuolisuutensa ansiosta, sillä laji on yhtä aikaa rauhoittavaa ja kiireetöntä, sekä jännittävää ja vauhdikasta. Lajilla on siis kaikki edellytykset lisätä suosiotaan tyttöjen ja naisten lajista myös poikien ja miesten lajiksi.

## LÄHTEET

Etelä-Karjalan Liikunta ja Urheilu ry (2017). Yhteiskunnan muutostrendit joilla vaikutusta muutostarpeisiin. Haettu 5.7.2017 osoitteesta <http://www.eklu.fi/etela-karjalan-liikunta-ja-urhei/yhteiskunnan-muutostrendit-joill/>

Hevostalous lukuina 2016 (2017). Haettu 3.5.2017 osoitteesta [http://www.hippos.fi/files/17847/Hevostalous\\_lukuina\\_2016\\_lopullinen.pdf](http://www.hippos.fi/files/17847/Hevostalous_lukuina_2016_lopullinen.pdf)

Huttunen, A. (2013). *Toimintaympäristönä ratsastuskoulu*. Helsinki: Opus Liberum.

Hyttinen, A. (2012). *Ratsastuksen terveystilaprofiili*. Helsinki: Suomen Ratsastajainliitto ry.

Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010 – Aikuisliikunta (2010a). Haettu 22.5.2017 osoitteesta [http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTMvMTEvMjIvMTNfNDRfMzJfMjIwX0xpaWt1bnRhdHV0a2ltdXNfYWlrdWlzZXRfMjAwOV8yMDEwLnBkZiJdXQ/Liikuntatutkimus\\_aikuiset\\_2009\\_2010.pdf](http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTMvMTEvMjIvMTNfNDRfMzJfMjIwX0xpaWt1bnRhdHV0a2ltdXNfYWlrdWlzZXRfMjAwOV8yMDEwLnBkZiJdXQ/Liikuntatutkimus_aikuiset_2009_2010.pdf)

Kansallinen liikuntatutkimus 2009-2010 – Lapset ja nuoret (2010b). Haettu 22.5.2017 osoitteesta [http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTMvMTEvMjIvMTNfNDRfMzJfMjIwX0xpaWt1bnRhdHV0a2ltdXNfbnVvcnV0XzlwMDIfMjAxMDEwLnBkZiJdXQ/Liikuntatutkimus\\_nuoret\\_2009\\_2010.pdf](http://www.sport.fi/system/resources/W1siZiIsIjIwMTMvMTEvMjIvMTNfNDRfMzJfMjIwX0xpaWt1bnRhdHV0a2ltdXNfbnVvcnV0XzlwMDIfMjAxMDEwLnBkZiJdXQ/Liikuntatutkimus_nuoret_2009_2010.pdf)

KPMG (2015). Jäsen- ja harrastajatutkimus. Julkaisematon lähde.

Lahtinen, M. (2016). SRL kehottaa ratsastuskouluja uudistumaan. *Hevosurheilu*. 1.7.2016, 4–5.

Laine, P. (2014). Kuntien tuki ratsastuskouluille. Teoksessa A. Laitinen & S. Mäki-Tuuri (toim.) *Hevoset ja kunta – rajapintoja*. Ypjäjä: Hippolis, 84–85.

Laitinen, A. (2014a). Hevosavusteinen toiminta. Teoksessa A. Laitinen & S. Mäki-Tuuri (toim.) *Hevoset ja kunta – rajapintoja*. Ypjäjä: Hippolis, 91–92.

Laitinen, A. (2014b). Sosiaalipedagoginen hevostoiminta. Teoksessa A. Laitinen & S. Mäki-Tuuri (toim.) *Hevoset ja kunta – rajapintoja*. Ypjäjä: Hippolis, 95.

Laitinen, A. & Mäki-Tuuri, S. (2014). *Hevoset ja kunta – rajapintoja*. Ypjäjä: Hippolis, 11–12.

Liikuntalaki 2015/390. Haettu 2.9.2017 osoitteesta  
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150390>

Martin-Päivä, M. (2014a). Hevoset vapaa-ajassa ja urheilussa. Teoksessa A. Laitinen & S. Mäki-Tuuri (toim.) *Hevoset ja kunta – rajapintoja*. Ypäjä: Hippolis, 73–87.

Martin-Päivä, M. (2014b). Hevosmatkailu ja -tapahtumat. Teoksessa A. Laitinen & S. Mäki-Tuuri (toim.) *Hevoset ja kunta – rajapintoja*. Ypäjä: Hippolis, 101–109.

Mattila-Rautiainen, S. (2014). Ratsastusterapia. Teoksessa A. Laitinen & S. Mäki-Tuuri (toim.) *Hevoset ja kunta – rajapintoja*. Ypäjä: Hippolis, 93–94.

Merikivi, J., Myllyniemi, S. & Salasuo, M. (2016). Media Hankassa. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2016 mediasta ja liikunnasta. Haettu 14.5.2017 osoitteesta  
[http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/media\\_hanskassa.pdf](http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/media_hanskassa.pdf)

Nuuksion Ratsastajat (n.d.). Hiihtoesteratsastus on ratsukon ja hiihtäjän yhteistyötä. Haettu 19.5.2017 osoitteesta  
<http://nxr.starcon.fi/hiihtoeste.html>

Pussinen, S. (2014). *Hevosyrittäjyyden tulevaisuuskatsaus*. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu

Rautiainen, M. & Viitanen, J. (n.d.). Askellajikilpailut. Haettu 18.5.2017 osoitteesta <http://www.ratsastus.fi/islanninhevokset/askellajikilpailut>

Saastamoinen, M. (2014). Hevosala muuttuu ja kehittyy. Teoksessa S. Pussinen (toim.) *Hevosyrittäjyyden tulevaisuuskatsaus*. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Sundwall, F. (2015). Monipuolinen ratsastus. Teoksessa Suomen Ratsastajainliitto ry (toim.) *Ratsastuksen käsikirja*. Helsinki: Suomen Ratsastajainliitto ry, 7.

Suomen Monté-ohjastajat ry (2013). Monté – eli raviratsastus. Haettu 20.8.2017 osoitteesta <http://monteohjastajat.com/monte-raviratsastus/esittely>

Suomen Ratsastajainliitto ry (2015). Ratsastuksen trendit 2000-luvulla. Haettu 6.6.2017 osoitteesta  
[http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime\\_product\\_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/69922\\_Ratsastuksen\\_trendit\\_2000-luvulla.pdf](http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/69922_Ratsastuksen_trendit_2000-luvulla.pdf)

Suomen Ratsastajainliitto ry (2016a). Suomen Ratsastajainliitto organisaationa. Haettu 5.5.2017 osoitteesta [http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime\\_product\\_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/156577\\_Hyva\\_Hallintotapa\\_2016\\_netti.pdf](http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/156577_Hyva_Hallintotapa_2016_netti.pdf)

Suomen Ratsastajainliitto (2016b). Hevosavusteiset palvelut mukaan Ratsastajainliiton tallijärjestelmään. Haettu 11.7.2017 osoitteesta [http://www.ratsastus.fi/srl/uutiset/101/0/hevosavusteiset\\_palvelut\\_mukaan\\_ratsastajainliiton\\_tallijarjestelmaan](http://www.ratsastus.fi/srl/uutiset/101/0/hevosavusteiset_palvelut_mukaan_ratsastajainliiton_tallijarjestelmaan)

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. a). Suomen Ratsastajainliitto ry. Haettu 3.5.2017 osoitteesta <http://www.ratsastus.fi/srl>

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. b). Aluetoiminta. Haettu 16.5.2017 osoitteesta <http://www.ratsastus.fi/alueet>

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. c). Tule mukaan toimintaan! Haettu 6.6. osoitteesta [http://www.ratsastus.fi/mukaan\\_toimintaan](http://www.ratsastus.fi/mukaan_toimintaan)

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. d). Lajit. Haettu 19.5.2017 osoitteesta <http://www.ratsastus.fi/lajit>

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. e). Esteratsastus. Haettu 19.5.2017 osoitteesta <http://www.ratsastus.fi/lajit/esteratsastus>

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. f). Kenttäratsastus. Haettu 18.5.2017 osoitteesta <http://www.ratsastus.fi/lajit/kenttaratsastus>

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. g). Vammaisratsastus. Haettu 18.5.2017 osoitteesta <http://www.ratsastus.fi/lajit/vammaisratsastus>

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. h). Polocrosse. Haettu 18.5.2017 osoitteesta <http://www.ratsastus.fi/polocrosse>

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. i). Tilastotietoa ratsastuksesta. Haettu 16.5.2017 osoitteesta <http://www.ratsastus.fi/tilastotietoa>

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. j). SRL:n jäsenistö 2016 saakka. Haettu 10.6.2017 osoitteesta [http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime\\_product\\_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/167138\\_SRL\\_jasenisto\\_2016\\_asti.pdf](http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/167138_SRL_jasenisto_2016_asti.pdf)

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. k). Tallihakuri. Haettu 15.6. osoitteesta [http://www.ratsastus.fi/ratsastuskoulut\\_ja\\_tallit/tallihakuri](http://www.ratsastus.fi/ratsastuskoulut_ja_tallit/tallihakuri)

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. l). Ratsastuksen hinta Suomessa. Haettu 11.8.2017 osoitteesta [http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime\\_product\\_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/44278\\_Ratsastuksen\\_hinta.pdf](http://www.ratsastus.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/ratsastajainliitto/embeds/ratsastajainliittowwwstructure/44278_Ratsastuksen_hinta.pdf)

Suomen Ratsastajainliitto (n.d. m). Seuratoiminta. Haettu 20.8.2017 osoitteesta <http://www.ratsastus.fi/hevostaitokoulutus>

Suomen Ratsastusjousiampujain Liitto ry (n.d.). Ratsastusjousiammunta. Haettu 20.8.2017 osoitteesta <http://sril.fi/>

Taina, H. (2016). *Hevosien hyvinvointi 2016*. Opinnäytetyö. Hevostalouden koulutusohjelma. Hämeen ammattikorkeakoulu.

Tilastokeskus (2017). Väestö. Haettu 10.6.2017 osoitteesta [http://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk\\_vaesto.html](http://www.tilastokeskus.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto.html)

Tähkämö, S. (2010). Hevosurheilu: laukkausurheilu. Haettu 19.5.2017 osoitteesta <http://www.hevosmaailma.net/Sport/laukka.shtml>

Vasara, E. (1987). *Suomen ratsastusurheilun historia*. Helsinki: Suomen Ratsastajainliitto.

Working Equitation Finland ry (2016). Working Equitation lajina. Haettu 20.8.2017 osoitteesta <http://www.wefi.fi/working-equitation/>

## HAASTATELUT

Honkanen, K. (2016). Ratsastajana Suomessa -opinnäytetyöstä. Sähköpostiviesti tekijälle 13.11.2016.

Kelonen, U. (2016). Ratsastajana Suomessa -opinnäytetyöstä. Sähköpostiviesti tekijälle 7.12.2016.

Lappi, J. (2017). Itä-Suomen aluejaoston puheenjohtaja. Haastattelu 20.6.2017.

Mukala, T. (2017). Kysymykset opinnäytetyötä varten. Sähköpostiviesti tekijälle 2.7.2017.

Myllykangas, S. Pohjois-Suomen aluejaoston puheenjohtaja. Haastattelu 20.6.2017.

Nuutila, M. (2017). Hämeen aluejaoston puheenjohtaja. Haastattelu 20.6.2017.

Siivonen, K. (2016). SRL Lounais-Suomen vastaukset. Sähköpostiviesti tekijälle 20.11.2016.

Tammela, P. (2017). Kysymykset opinnäytetyötä varten. Sähköpostiviesti tekijälle 28.6.2017.

## RATSASTAJANA SUOMESSA -KYSELY

### **Ratsastajana Suomessa -kysely käynnissä!**

Ratsastus elää muutoksen aikaa. Ratsastajainliitto toteutti vuonna 2015 laajan jäsen- ja harrastajatutkimuksen yhdessä KPMG:n kanssa. Tutkimuksessa haastateltiin yli 5000 harrastajaa, liiton jäseniä sekä liiton ulkopuolella harrastavia. Segmentoimme harrastajakunnan neljään pääryhmään ja analysoimme näiden ryhmien arvoja ja harrastustapoja. Jatkamme tätä tutkimusta Ratsastajana Suomessa -kyselyllä.

Ratsastajana Suomessa -kyselyllä kartoitetaan ratsastajien tarpeita ja kehitetään tallien palveluntarjontaa. Kysely on osa Hämeen ammattikorkeakoulun hevostalouden agrologiopiskelijän **Salli Saarelan** opinnäytetyötä, joka valmistuu toukokuussa 2017.

Kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan lippuja vuoden 2017 Apassionataan. Kysely on käynnissä **30.11.** saakka.

### **Linkki kyselyyn**

## RATSASTAJANA SUOMESSA -KYSELY

Kyselyllä kartoitetaan ratsastajien tarpeita alueittain.

1. Asuinpaikkakunta: \_\_\_\_\_
2. Alue:
  - Etelä-Suomi
  - Lounais-Suomi
  - Häme
  - Itä-Suomi
  - Keski-Suomi
  - Kaakkois-Suomi
  - Pohjanmaa
  - Pohjois-Suomi
3. Ikä:
  - alle 18
  - 18-29
  - 30-45
  - 46-55
  - 56-65
  - yli 65
4. Sukupuoli:
  - mies
  - nainen
  - muu
5. Onko sinulla oma hevonen tai vuokrahevonen?
  - kyllä
  - ei
6. Missä ratsastat pääsääntöisesti
  - ratsastuskoulussa
  - yksityis- tai valmennustallilla
  - kaverin tallilla
  - muualla, missä:
7. Kuinka usein ratsastat:
  - harvemmin kuin kerran kuukaudessa
  - 1-2 kertaa kuukaudessa
  - 1-2 kertaa viikossa
  - useammin kuin 2 kertaa viikossa
  - päivittäin
8. Kuinka kauan olet harrastanut ratsastusta? \_\_\_\_\_ vuotta
9. Ratsastatko tavoitteellisesti
  - kyllä
  - ei
  - en osaa sanoa
10. Mitä asioita pidät ratsastuksessa tärkeimpänä? Valitse **kolme** tärkeintä kohtaa.
  - luonnossa liikkuminen
  - hevosten kanssa toimiminen
  - kilpaileminen
  - itsensä kehittäminen

- valmentautuminen ja kouluttautuminen
- uusiin ihmisiin tutustuminen
- fyysisen kunnon kasvattaminen ja ylläpitäminen
- ystävät ja yhteisöllisyys
- henkinen hyvinvointi
- jokin muu, mikä:

11. Ovatko alueesi ratsastuspalvelut mielestäsi kattavat

- kyllä
- ei
- en osaa sanoa

12. Mitä parannettavaa/toiveita sinulla olisi alueesi ratsastustarjontaan/-palveluihin? Valitse **viisi** tärkeintä kohtaa.

- Pienryhmiä
- Maastoratsastusryhmiä
- Talutusratsastustunteja aikuisille
- Yksityistunteja
- Vanhempi-lapsitunteja
- "Senioriryhmiä"
- Oheisliikuntapalveluja (pilates, jooga, personal trainer -palvelut)
- Hevostaitokursseja aikuisille
- Hevostaitokursseja lapsille
- Vieraillevia opettajia/valmentajia omalle tallille
- Yhteistyötä muiden lajien kanssa (esimerkiksi lajikokeiluja)
- Hevosen hoitoa osaksi ratsastustuntia
- Poniagilityä
- Vikellystä
- Hevosen käsittelykurseja
- Istuntaopetusta
- Pienkursseja ja klinikoita
- Valmennuksia, koulu/este/mikä:
- Muuta, mitä:

13. Muu vapaa sana:

- Osallistun arvontaan. Kaikkien kyselyyn vastaajien kesken arvotaan lippuja vuoden **2017 Apassionataan**.

14. Yhteystietosi (vapaaehtoinen), arvontaan osallistuessa:

Nimi:  
Osoite:  
Sähköposti:  
Puhelinnumero:

## KYSYMYSPOHJA ALUEIDEN PUHEENJOHTAJIEN HAASTATTELUILLE

Hei,

Olen Hämeen ammattikorkeakoulun hevostalouden agrologiopiskelija ja teen opinnäytetyötä, jonka tavoitteena on selvittää, millaisia ratsastuspalveluita ratsastajat nykyään käyttävät ja mitä palveluita he mahdollisesti alueelleen tarvitsevat. Tietojen saamiseksi olen laatinut ratsastajille kyselyn ja toivon, että kyselyn tulosten perusteella voimme saada arvokasta tietoa alueiden tallitoiminnan ja ratsastuspalvelujen kehittämiseen.

Haluaisin tiedustella myös teidän paikallista näkemystä asiaan ja olisin hyvin kiitollinen, jos voisitte vastata alla oleviin kysymyksiin.

- Miten näet oman alueesi ratsastustilanteen (ratsastajien tarpeet, tallien palveluntarjonta) tällä hetkellä?
- Miten tilanne on muuttunut viimeisen viiden vuoden ajanjaksolla?
- Mitkä palvelut ja toiminnot mielestäsi kasvavat/saavat suuremman merkityksen jatkossa omalla alueellasi?
- Mitä muutoksia tekisit alueesi ratsastus- ja tallipalveluihin?

Ystävällisin terveisin,

Salli Saarela  
Agrologiopiskelija (AMK)  
Hevostalouden ko./Equine Industries